

Brassói Lapok

XL. évfolyam

4. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi január 6

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az **beszedési díj** címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — **Külföldre** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK DÉVÁT!

Megosztották Duca örökét

Tatarescu miniszterelnök, Bratianu Dinu pártelnök

A Tatarescu-kormány végleges összeállítása

Változatlan eréllyel folyik országszerte a terrrorszervezet megsemmisítése

Bukarest, január 5

Duca meggyilkolásával bekövetkezett párt- és kormányválság szerdán hirtelen fordulatot vett. Az ugyan már szombaton nyilvánvaló volt, s mi már akkor rámutattunk, hogy az uralkodó csak átmeneti jelleggel nevezte ki miniszterelnökké Angelescu dr. közoktatásiügyi minisztert, arra viszont kevesen számítottak, hogy ez az intérmátum csupán közvetlenül a temetés megtörténteig fog tartani s nyomban sor kerül a kormány teljes újjászervezésére. Tegnap még általában jólétesültek is úgy hitték, hogy az uralkodó levő liberális párt előbb megválasztja az új pártvezért s csak azután kerül sor a kormány megújítására. Ezt illetően az volt az uralkodó véleménye, hogy az új pártelnök lesz a régi szokás szerint a kormány feje is.

Amint beszámoltunk róla, Ducának a pártvezéri székben való utódjaként eredetileg három vezető-személyiség neve jutott előtérbe az utóbbi napokban: Angelescu dr., Bratianu Dinu (Constantin) és Tatarescu György, a párt főtitkára, a néhai Duca miniszterelnök jobbkeze. Angelescu jelöltsége hamar elesett, mert a párt vezető-körének a rokonszenve általában Bratianu Dinu és Tatarescu között oszlott meg, akik közül előbbi az öregliberális nemzedék, utóbbit pedig a fiatalabb elemek s mondhatni a többség óhajtott a párt élén látni.

Már úgy látszott, hogy a pártelnökség kérdése körül viszály és huzavona fog keletkezni az egyébként éppen fegyelmességéről nevezetes liberális párt két nemzedéke között. Bratianu Dinu képviseli ugyanis a hagyományt és a tekintélyt, ezzel szemben Tatarescu, aki már hosszú esztendőket óta főtitkára a pártnak, a tetterőt, határozottságot, politikai fürgeséget és bátorságot.

Szerdán és csütörtökön aztán a párt talpraesett és találékony taktikusai az uralkodó segítségével megtalálták a kellő kompromisszumos megoldást, a mely egyelőre tökéletesen rendezni látszik a problémát. A kecske is jóllakik, a káposzta is megmarad, hogy a jó közmondással éljünk, amely ebben az esetben igazán jellemzi a helyzetet. A kormánypárt higgadt és éleseszi taktikusai a bonyolult helyzetben is megtalálták magukat: rájöttek, hogy Duca örökét nem veheti át egy ember, mert olyan sokoldalú és határozottan színtetikus, minden kvalitást magában foglaló vezéregyénisége már nincs több a pártban. Tatarescu ígér ebben a tekintetben a legtöbbet, de személye

még csak ígér, másrészt Bratianu Dinu meglehetősen egyoldalú, inkább közgazdász, mint politikus, aki mint ilyen, csak az utóbbi esztendőben lépett ki a politikai porondra s például csak a tavalyelőtti Jorga-parlamentben mondta el szűzbeszédét.

Megosztották hát Duca örökét.

A szükség törvényt bont. Eltértek a szokástól: Tatarescu lett a miniszterelnök, a kormány feje, míg a párt élén Bratianu Dinu lesz Duca utódja. Ezzel a megoldással minden jel szerint sikerült kibékíteni a párt mindkét nagy és súlyos táborát s egyben eleget tenni az uralkodó kívánságának is, aki az adott szituációban érthetően erőskezű, határozott kormányt akar.

A nagyjelentőségű és izgalmas fordulat eseményeiről alábbi részletes tudósításaink számolnak be:

A párt- és kormányválság megoldásának előzményei

Hogyan minél áttekinthetőbbé váljék az a fordulat, amely a párt- és kormányválság megoldása terén bekövetkezett, felsorakoztatjuk a kedd este óta történt eseményeket időrendi sorrendjükben:

Mindjárt Duca temetése után, kedden este 10 órakor, meglepetésszerűen Színájába utazott Inculetz belügyminiszter és Franasovici közlekedésiügyi miniszter. Ez utóbbinak volt a legnagyobb szerepe a válság megoldásában. A két miniszter a keddről szerdára virradó éjszaka másfél órási kihallgatáson volt az uralkodónál a Foisor kastélyban. Hajnali fél négykor tértek vissza a fővárosba s egyenesen Tatarescu ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez mentek, a kivel közölték kihallgatásuk eredményét s egyben azt is, hogy a király magához kéri. Erre Tatarescu még reggel hat órakor Színájába utazott, ahol a király — amint már tegnap megírtuk — délnél két és egy negyed órási kihallgatáson fogadta. Ez volt a döntő királyi kihallgatás. Tatarescu már akkor megbízást kapott arra, hogy az elhunyt Duca miniszterelnök bel- és külpolitikai kormányprogramja alapján új liberális kormányt alakítson.

Erre az elhatározásra az uralkodót kétségtelenül az a körülmény indította, hogy a Duca meggyilkolásával előállott

súlyos belpolitikai helyzetben szilárd és elszánt kormányra van szükség, amely erős kézzel vessen véget az ország közrendjét és létét egyaránt fenyegető zavargásoknak. A rend és nyugalom helyreállítása szempontjából a liberális pártban Tatarescu kereskedelmi miniszter mutatkozott a legalkalmasabbnak, mint aki még Bratianu Dinu kormányában négy teljes esztendőn át belügyi alminiszter volt s ugyanezt a szerepet töltötte be Bratianu Vintila későbbi kormányában is. Tatarescu mindig erélyes és határozott embernek bizonyult s így most is ő mutatkozott a legmegfelelőbbnek a helyzet megoldására. Emellett, a párt főtitkáráként, neki volt a legtöbb alkalma és módja megismerni Duca programját és munkamódszereit, mert legmesszebbmenő munkatársa volt az elhunyt pártvezérnek.

ANGELESCU LEMONDÁSA

Szerdán délután Tatarescu első kihallgatása után, az uralkodó Angelescu miniszterelnököt, majd Bratianu pénzügyminisztert fogadta. Angelescu kihallgatása mindössze 15 percet tartott s csupán arra szolgált, hogy benyujtsa lemondását és azt a király elfogadja. A pénzügyminiszter kihallgatása is rövid volt. Feltűnést keltett, hogy a kormánypárt két

őreg tekintélye nyomban ezután, be sem várva a további fejleményeket, külön vonaton visszautazott Bukarestbe. Ez fél hat órakor történt, amikor az uralkodó újból fogadta Tatarescut és ezúttal ki is nevezte miniszterelnökké. Tatarescu azonnal letette az esküt a király előtt.

Az új miniszterelnök negyed hétkor távozott a Foisor-kastélyból. Intézkedett, hogy különvonatot állítsanak az ő részére is s azzal hét órakor szintén visszatért a fővárosba. Kilenc óra után érkezett meg Bukarestbe. Franasovici közlekedésiügyi miniszter lakására ment, majd fél 11-re értekezletre hívta össze a miniszterelnökségre a kormány több tagját és a párt számos vezetőemberét.

Tanácskozás hajnalig

A miniszterelnökségi értekezlet, amelynek keretében különösen Tatarescu, Franasovici és Inculetz folytattak bizalmas tanácskozást, hajnali 5 óráig tartott. Ekkor az új miniszterelnök hazament, de egy óra múlva, tehát 6 órakor, már ismét Franasovici lakásán volt s innen együtt Bratianu pénzügyminiszter lakására mentek. Innen Tatarescu és Franasovici Angelescu közoktatásiügyi miniszterhez mentek tovább, akivel ismertették a megállapodásokat, majd

Ezalkalommal megvitaták az új helyzetet s megbeszélték a kormányalakítással kapcsolatos kérdéseket. Megállapodtak abban, hogy az új miniszterelnök felkéri az eddigi kormány valamennyi tagját, tartsa meg tárcáját az ő kormányában is. Azok, akik különféle okokból nem vállalták újra a megbízást, azoknak a helyét a fiatalabb gárda tagjaival töltik be.

Tatarescu miniszterelnök telefonon érintkezésbe lépett Titulescuval is, a ki jelezte, hogy csütörtökön este a fővárosba érkezik s akkor fog nyilatkozni arról, milyen feltételek mellett tartja meg tárcáját az új kormányban is.

együttesen visszatértek Bratianu Dinu pénzügyminiszterhez.

A Bratianu Dinuval folytatott tanácskozások után délelőtt 10 órakor összeült a liberális párt vezérőlbizottsága és tárgyalás alá vette a pártelnök kérdését, a melynek Tatarescu miniszterelnökké való kinevezése bizonyos tekintetben előbevetett.

Angelescu és Tatarescu azt ajánlották, hogy a vezérőlbizottság a párt központi bizottságának csütörtökön délután 3

órákor kezdődő ülésén Bratianu Dinut jelölje, illetőleg javasolja a pártelnökségre. Ezt az indítványt a vezérő-bizottság egyhangúlag magáéná tette s így Duca utódjává a párt elnöki szé- kébe Bratianu Dinut választotta meg. Ezt a választást a központi bizottság minden valószínűség szerint szintén egyhangúan hagyja jóvá.

Ílyeténképpen egyszerre megenyhült az a feszültség, amely szerdán délután Bratianu Dinu és Tatarescu hívei között a kormányelnökség kérdésével kapoco- latban keletkezett, sőt az öreg-liberálisok gárdája egyszerre hajlandónak mutatko- zott közreműködni az új Tatarescu kor- mányban is.

Angelescu dr. közoktatásügyi minisz- ter még délelőtt bejelentette Tatares- cunak, hogy megtartja tárcáját s el- nőkké vagy megválasztása után ugyan- ilyen értelemben nyilatkozott Bratia- nu Dinu is.

Ezek szerint a Tatarescu-kormány ösz- szetételére nagyjában azonos lesz az eddigi kabinetével. Mindössze néhány minis- teri és államtitkári tárca kerül gazdát.

MI LESZ TITULESCUVAL

Az öregliberálisok megbékítése után a kormány megalakításával kapcsolatban Titulescu magatartása okozza a legtöbb gondot az új miniszterelnöknek.

Titulescu szerdán délután indult el Saint-Moritzból haza s éjjel utazott át Bécsen. Ezalkalommal beszélt vele Ta- tarescu s kérte fel, támogassa az ő kor- mányát is ugyanúgy, mint a tragikus vé- get ért Duca miniszterelnökét.

Hir szerint Titulescu általában meg- ígérte közreműködését, amiből arra kö- vetkeztethetnek, hogy megtartja a kül- ügyi tárcát.

Titulescu azonban csak hazaérkezése után foglal véglegesen állást. Beavaiottak ugy- tudják, hogy különféle feltételekhez köti a kormányban való megmaradását. Ezért nem adott választ Angelescu dr. volt mi- niszterelnöknek tegnapi sem. A külföldi sajtóíróknak adott nyilatkozataiból az tűnik ki, hogy

Titulescu például kiköti a rendőrség új- jászervezését.

Ezek az értesülések azonban eddig nem nyertek hivatalos megerősítést.

Az új miniszterelnök mindenesetre fenn tartotta Titulescunak a külügyi tárcát.

A délutáni órákig Tatarescu még nem készült el kormánya végleges listájával. Valószínű, hogy bevárja a párt központi bizottságának délutáni állásfoglalását s csak azután állítja össze végleg kor- mányát s terjeszti elő az uralkodónak jóvá- hagyás és kinevezés végett a kabinet- listát.

Természetesen már a reggeli órákban keringtek kormánylisták, de ezek egyike sem tekinthető véglegesnek.

Az egyik valószínűnek tartott kormány- lista a következő:

Tatarescu — miniszterelnök, Inculetz — belügy, Titulescu — külügy, Antonescu vagy Djuvara — igazságügy, Bratianu Dinu, Antonescu, vagy Slavescu — pénz- ügy, Teodorescu, vagy Oromolu ipar- és kereskedelemügy, Angelescu dr. — köz- oktatásügy, Negura eddigi államtitkár, vagy Popescu-Necsesi — munkaügy, Franasovici — közlekedésügy, Uica tábor- nok hadügy, Banescu, vagy Román Valér dr. erdélyi miniszter.

Általában azt hiszik, hogy csak Lape- datu és Dumitriu miniszterek maradnak ki a kormányból, de nagyon valószínű, hogy végeredményben Bratianu Dinu sem tartja meg a pénzügyi tárcát. A Tatares- cu-kormányban, ezek szerint, csak két- három új miniszter és ugyanennyi új ál- lamtitkár lesz.

NEM HALASZTJÁK EL A PARLAMENT MEGNYITÁSÁT

A kormányválsággal kapcsolatban teg- nap az a hír terjedt el, hogy az új pa- rlament megnyitását január 10-ikéről el- halasztják. Ezt a hírt most kormánykö- rökből határozottan cáfolják.

BUKARESTBE HIVTAK MANIUT

A nemzeti-parasztpárt elnöksége csü- törtökön délelőtt táviratilag Bukarestbe kérte Maniu volt miniszterelnököt. Ma- niu — értesülésünk szerint máris elindult Badacsonyból Kolozsvárra, ahonnan este folytatja útját a fővárosba.

AZ ÚJ MINISZTERELNÖK ÉLETRAJZA

Tatarescu György, az új miniszterelnök 1887 december 22-én született Targu- Jiuban, tehát most mult 46 éves. Apja, Tatarescu Miklós, hadtestparancsnok volt. Tanulmányait Bukarestben végezte s Pá- risban szerzett jogi doktorátust. Már 20 éves korában tagja lett a liberális párt-

nak. Hosszu ideig munkatársa volt a párt hivatalos lapjának, amelyben politikai cikkeken kívül színi- és irodalmi kritiká- kat írt. Szerzője több sikerült szindarab- nak.

Első ízben 1919-ben választották meg képviselővé s ragyogó szónoki képessé- gével rövidesen egyike lett a párt legki- tűnőbb vitázóinak. Most már 14 éve tag- ja a parlamentnek s 1922 óta tagja volt

minden liberális kormánynak is.

A párt főtítkárává két évvel ezelőtt vá- lasztották meg.

Tatarescu György egyike Románia leg- fiatalabb miniszterelnökeinek. Csak Bra- tianu Jonel került fiatalabb korban a kormány élére, mert mindössze 44 éves volt, amikor még első Károly király elő- szőr nevezte ki miniszterelnöknek.

Csak pénteken teszi le az esküt az új kormány

Ujabb jelentéseink szerint Tatarescu minis- terelnök délután 4 órákor ismét tanácskozást folytatott Bratianu Dinuval, ezuttal a kormány összetételét illetőleg. Az új kormány listája csak az esti órákban, vagy pénteken reggel lesz ismeretes.

A miniszterelnök ugyanis bevárja, amíg a párt központi bizottsága kiküldi a minis- ter-

Bratianu Dinut s csak azután, az esti órák- ban utazik újból Színájába, hogy megtegye előterjesztéseit az uralkodónak.

Tatarescu az éjjel Színájában marad és kor- mánya tagjainak esküvétele minden bizonnyal csak pénteken déltájban történik meg.

Annyi már biztosra vehető, hogy Inculetz, Angelescu dr., Franasovici, Antonescu, Uica

tábornok és Angelescu tábornok megtar- ták eddigi tárcáikat.

A pénzügyi tárcát valószínűleg Slavescu ed- digi alminiszter veszi át, mert Bratianu Dinu, mint pártelnök, nem lesz tagja az új kabinet- nek.

Harc a terrorszervezet ellen

Legujabb jelentés a merénylet nyomozásáról

A vasgárdisták letartóztatása ország- szerte lankadatlan erővel folyik. A ha- tóságok őrizetbe veszik újabban azokat is, kik rejtegették őket.

A fővárosban letartóztatták Silion Ka- talin diáklányt, a gyilkos Constantinescu kedvesét, valamint Guranescu vasgárdis- tát, aki annakidején büntőrsége volt Gol- denbergnek, Vajda akkori miniszterelnök merényletjének.

Nae Jonescut, a betiltott Cuvantul című lap Színájában letartóztatott főszerkesz- tőjét, aki egyik legfőbb bujtogatója volt a vasgárdistáknak, még mindig a II. had- test hadbíróságán tartják. Ugyanabban a szobában helyezték el, amelyben a vizs- gálat folyamán Szeletsky ült.

HUNYADMEGYÉBEN

összesen kilenc vasgárdistát fogott el a csendőrség, köztük Moca Joan szászvárosi görögkeleti esperest, Juca dr. piski kör- orvost és fiát. A letartóztatottakat a dé- vai ügyészség fogházába szállították.

CSIKBAN IS NYOMOZNAK A VASGÁRDISTÁK UTÁN

Radulescu csikmegyei csendőrszárny- parancsnok bizalmas értesítést kapott, a mely szerint a megye területén vasgár- disták bujkálnak. A csendőrök az egész megye területén erőteljes nyomozást indí- tottak a felforgató elemek kézrekerítése érdekében. Értesítéseink szerint szenzá- ciós letartóztatások várhatók.

HÁZKUTATÁSOK ÉS LETARTÓZTATÁSOK BRASSÓBAN

A brassói hatóságok nagy erővel foly- tatják a nyomozást a vasgárdisták lelep- lezésére. Annak ellenére, hogy Brassóban nincs ostromállapot, a katonai hatóságok- kat is bevonták a nyomozásba, tekintve, hogy a szálak katonákhoz vezettek.

A brassói állambiztonsági hivatalnak tudomására jutott, hogy a vasgárdisták- kal a brassói garnizonba tartozó néhány tiszt is szimpatizált. A napokig tartott vizsgálat eredményeként csütörtökön dé- után Bancila rendőrkezes és Radu Pascu főügyész intézkedésére házkutatást tartottak Cotiga gazdasági főhadnagy la- kásán, aki Cotiga diákvezérnek a testvé- re. A házkutatás azonban eredménytelen maradt, mert semmi konkrét adatot nem találtak. Mindössze csak annyit tud- tak erről a tisztről, hogy szimpatizál a Vasgárdával.

Közvetlenül ezután Stroe ezredes, a brassói ötödik hadtest hadbíróságának ve- zetője és főhadbiztos, Jonescu Virgil ügyész, valamint Mihalescu rendőrkomi- szár és nagyobb karhatalom kíséretében megjelent Opris főhadnagy lakásán, ahol házkutatást tartottak. A házkutatásnak eredménye volt, amennyiben nagymeny- nyiségű vasgárdista rőpcédulát és egyéb súlyos dokumentumot találtak lakásán.

Opris főhadnagy kiránduláson volt és így a házkutatást távollétében tartották.

Amint hazaérkezik, a hadbíróségon azon- nal megkezdik kihallgatását.

A brassói ügyészség az első letartóztá- tások alkalmával országos köröző levelet adott ki egy Matias nevű fiatalember el- len, aki belső barátja volt Trifan Joan ügyvédnek, a vasgárdisták brassói vezé- rének. Mint a brassói pénzügyigazgatóság tisztviselője, aktív részt vett a vasgárdis- ta mozgalomban.

A színajai merénylet után Matias nyomtalanul eltűnt.

A brassói ügyészség ma délelőtt távirati értesítést kapott Fogarásról, hogy a vas- gárdista agitátort sikerült letartóztatni.

Matias egyelőre Brassóba hozták és a többi letartóztatottakkal együtt intézik majd el ügyét.

Vasgárdista merénylet egy regáti községben az előljáróság ellen

A Focsani közelében levő Pancesti községben több vasgárdista berontott a községházára, lelőtték ott a baktort, a jegy- zőt lábán megsebesítették, a bírót pedig megkéselték. A csendőrségnek sikerült letartóztatni és az ügyészségre kísérni a merényletöket.

Gimnazisták a Vasgárdában

A brailai sziguranca tömeges házku- tatást tartott a városban s ezek eredmé- nyeképpen sok vasgárdistát előállított, köztük mintegy 30 liceumi és felsőkeres- kedelmi iskolai tanulót, akikről megállapí- tották, hogy tagjai voltak a Vasgár- dának. Utasításokat és rőpiratokat találtak náluk.

kaszinóban és ott ezen az egyetlen éjszakán egymillió frankot nyert.

A kaszinó vezetőségének feltűnt ez a nagy nyereség és megvizsgálta azokat a kártyá- kat, amelyekkel Stavinsky akkor éjszaka ját- szott és megállapították, hogy

a kártyák hamisak voltak. Arra azonban, hogy a kártyákat Sta- vinsky, vagy cinkostársai cinkelték volna, nem lehetett konkrét bizonyítékot produkálni és így Stavinsky ellen nem tettek feljelentést.

Stavinsky egyébként az idén is megjelent a kaszinóban, újból játszott és

ezalkalommal kétféle frankot nyert. Ennél az utolsó játékánál sem sikerült azon- ban hiteltérdelem módon rábizonyítani, hogy hamiskártyázással szerezte volna meg az óriási nyereséget.

✱

Lisszabonból olyan jelentés érkezett ma Pá- risba, amely szerint ott ma látták Stavinskyt. A párisi rendőrség megkeresésére a lisszaboni rendőrség fel akarta kutatni Stavinsky rejték- helyét, de ez nem sikerült. A lisszaboni kikötő is erős rendőri megfigyelés alatt állott, sőt át- kutatták a kikötőből ma kifutó hajókat is, de Stavinskynek nem bukkantak nyomára. Való- színűnek tartják, hogy a nagy francia fezőr már a tegnapi nap folyamán hajóra szállott és elhagyta Európát.

A francia bankbotrány szenzációs részletei

Stavinsky szélhámoskodása a francia kor- mányt is magával rántja

Páris, január 5.

A francia bankbotrány ügye világszenzáció- vá dagadt és nincs kizárva, hogy a nagystílű szélhámos manipulációi egész rövid időn belül a Chaumets-kormány életét követelik. Meg- állapítást nyert ugyanis, hogy Stavinsky a többiek között összeköttetésben állott Chaumets miniszterelnök fivérével, aki ügy- véd és hogy Dalimier gyarmatiügyi miniszter- rel, aki nemrégiben még kereskedelmi minis- ter volt, a francia társadalmi biztosítónak annak idején meghagyta, hogy bayonnei városi kötvényeket vásároljanak, még pedig Sta- vinsky ügynökeitől.

Ezek az összeköttetések rossz fényt vetnek a jelenleg is hatalmon levő francia politiku- sokra és a párisi ellenzéki sajtó ezt az össze- kötést arra használja ki, hogy az amúgy sem stabil Chaumets-kormány helyzetét meg- torpedózza.

Legujabb jelentések szerint azoknak a ha- mis kötvényeknek az értéke, amelyeket Sta- vinsky elhelyezett, legalább 400 millió frank.

A budapesti Új Nemzedék azt jelenti, hogy a

nagy bankbukás korai leleplezése magyar té- nyezők közbelépésének köszönhető.

Magyar arisztokraták és magnások voltak azok, akik a bayonnei bank kötvényvásárlásaira a francia kormánykörök figyelmét felhívták és így robbant ki a botrány.

A magyar arisztokrácia közül Stavinsky ösz- szeköttetésben állott báró Dániel Tiborral, gróf Karácsonyi Jenővel, gróf Csekonics Pál- lal, gróf Serényi Jánosnéval, báró Vécsey Jó- zseffel és másokkal, akik az optáns-ügyből származó követeléseiket bankok útján és Sta- vinsky közbejöttével értékesítették.

Az Új Nemzedék kihangsúlyozza még, hogy a magyar kötvénytulajdonosokat a bankbukás ellenére, semmiféle károsodás nem érte, mert azok magukat a kötvényeket nem adták át Stavinsky megbízottjainak, csak írásbeli nyil- latkozatot tettek arról, hogy a kötvényükhöz való igényjogosultságukról mondanak le.

A cannesi játékkaszinó a Stavinsky-ügyben érdekes jelentést adott ki ma. A kaszinó igaz- gatósága elmondja, hogy Stavinsky mintegy egy évvel ezelőtt egyetlen estén át játszott a

EGYETLEN EMBER AZ EGÉSZ VILÁG ELLEN

Rooseveltnak el kell rabolni Amerika aranykészletét,

meri a tömegeknek nem kenyér kell, hanem dollár

Az elnök, akárcsak Talleyrand,

megcsalja urát, hogy megmenthesse Amerika mai társadalmi és gazdasági rendjét

Irta: HALÁSZ SÁNDOR

Brassó, január 5.

Mikor Metternichnek, a szent szövetség nagy intrikusanak hírül hozták, hogy Talleyrand meghalt, az osztrák herceg csak egy pillanatra döbbsen meg, aztán elmosolyodott és azt kérdezte a hírnöktől:

— Ha igaz, hogy Talleyrand meghalt, vajon mit akart ezzel az újabb trükkjével?

Talleyrandról soha senki sem tudta, hogy mit akar. Szolgált a forradalmat, a konzult, Napoleont, a császárságot, az oroszokat, sőt a poroszokat is, de mindig az volt a meggyőződése, hogy Franciaország egyetemét szolgálja. Nagyszerűbb és taktikusabb politikus ennél a sánta és nyomorék francia diplomatánál kevés élt eddig Európában.

Roosevelt is sánta és nyomorék és Roosevelt is van olyan taktikus és tökéletes, mint a nagy Talleyrand volt. Az amerikai elnök is percenként új fordulatokat vesz és az ő céljairól sem tudja a világ mai politikai és gazdasági metternichjei, hogy hová irányulnak, de közben Roosevelt meg van győződve arról, hogy minden, amit tesz, bárhol is cselekszik és bármiképpen is ítél meg pillanatnyi „közbenjáró” határozatait, mindig és feltétlenül Amerika összességének érdekében való.

Most például: „kisajátítja” az amerikai jegybankok majdnem négymilliárd értékű aranyállományát.

Vajon mit akar?

★

A kapitalizmus évszázadainak történetében nincs példa arra, hogy áremelkedések idején forradalom tört volna ki. Ebből a vitathatatlan tényből visszájára fordítva az következik, hogy valahányszor áresések hullámanak a gazdasági élet mezején, mindannyiszor forradalmak jelentkeznek. A forradalmak emberöltőkön át úgy törték le, hogy a tömegek közé lőttek. A hatalom annyi puskát vetett a feladással szemben, amennyire éppen csak szüksége volt.

A puskaerdővel szemben azonban a tömegek a védekezés módját megtanulták már. Hovatovább elvetették a pillanatnyi sikerek karéj-kenyér forradalmát és világnézeti forradalmak permanens hatású lendületeivel léptek fel. Messze múlt már az a pillanat, amikor az éhezők megrohanták a párisi kenyérraktárakat. A mai forradalmi mozgalmak nemcsak a karéjt, de az egész kenyeret akarják. A hatalom alapkövéért harcolnak és azzal tartják permanens transzban hadseregeiket.

A hatalomnak is hasonlulni kellett tehát. Nem elég a kivézenyelt csendőrszázad, amelyet katonaság erősít meg, hanem ugyancsak permanens védelmi frontot kellett kiépíteni. Ezt a permanens védelmi frontot a század eleje óta előbb „gazdasági nacionalizmusnak” keresztelték, majd parlamenti rendszerek feláldozásán és elvetésén kiterbélyesedett diktatúráknak nevezték.

Innen, ebből a teherbe esett jelenből, szök-
kent életre a fasizmus, amely nem egyéb, mint pereventív ellenforradalom. A fasizmus voltaképpen nem tesz egyebet, mint a mellébeszélés mákonyával az emberek életmódját szorítja a leszállott árak mélységeihez.

Roosevelt nem akart fasizmust, nem akarta állandóvá tenni a forradalmat és ellenforradalmat és ezért — fordítva! — az árakat akarja az ember igényeihez feleltetni.

A nagy entuziazmus perceiben Roosevelt azt állította, hogy ez a nagy munka hatvan nap alatt készen áll.

Hat hónapja is ennek, de a nagy mű még ma sem áll készen.

Ezt a taposatlan utat tapossa, amikor most az amerikai Jegybankok aranykészleteit foglalja le.

Kisajátítja! Elveszi! Ellopja! Elrabolja! Tessék úgy nevezni, ahogyan éppen nevezni jól esik: Roosevelt a programját szolgálja és úgy látszik, ehhez néha az kell, hogy urát is cserben hagyja.

Talleyrand is cserbenhagyta Napoleont, sőt egész Franciaországot és a végén mégis Talleyrand mentette meg Franciaországot.

★

Naponta, néha naponta kétszer-háromszor is,

megjelennek a hadijelentések. Ma és ebben a háborúban nem hőfereknek hívják a jelentéseket, hanem árfolyamoknak, Jegybank-kimutatóknak, fedezeti arány indexszámoknak, megélhetési kulcsszámoknak. Nemcsak Amerika várja, hanem az egész világ és pereről-perere megállapítják, hogy Roosevelt még mindig nem tett semmi rossz fát a tűzre. A dollárnak ma is annyi az aranyfedezete, mint volt annak idején, mikor az elnök a virgácsot a kezébe vette.

A nagytőke, a tőzsde és a spekuláció mind ezt matematikai pontossággal megállapítja és közben — zuhan a dollár. Nem attól zuhan, ami benne van, hanem attól, amit ki akarnak venni belőle. A dollár ma is nagyszerű, tele arannyal és gazdagsággal, de az a kongresszusi felhatalmazás, amely a Roosevelt kezében

van és amely jogot ad ahhoz, hogy abban a pillanatban kivonja a dollárból az arany ötven százalékát, amelyben parancsolja, felőrli az idegeket és megtáncoltatja az árfolyamokat. És Roosevelt közben nyugodtan ül a Fehér Házban és naponta százszor és ezerszer felteszi a kérdést:

— Nos, mi lesz? Parrizoztok? Rövidebb munkaidő mellett magasabb munkabérek, de ugyanazonos eladási árakat követeltek.

És ha az acéltröszt csak elbiggyeszi a száját, vagy a gumikirály csak felrántja a vállát, ránt egyet a dolláron és táncoltatja az arany-mértékkel és aranycementtel lemért és megszárdított vagyon.

Európában már régen agyonlőtték volna Rooseveltet.

Valamelyik tröszt ezer arany tallérért foga-

Roosevelt, aki mögött Amerika tömegei állanak

Roosevelt azonban ebben a nagy harcban csak látszólag áll társtalanul. Valójában mellette páncél Amerika 90 százaléka.

Igy okoskodott:

— Ha a taktikai mozdulatok során a munkaadóknak kedveskedem, a munkaadók kilencven százaléka a hátamögé áll. Ha a munkásoknak kedvezek, azoknak kilencven százaléka áll mögém. A két „kilencven százalék” azonban nem azonos tömeg. Kilencven százalék munkaadó semmi, kilencven százalék munkás Amerika lakosságának legalább háromnegyed része.

A tömegek mellé állott és a tömegek mellé állottak.

Óriási helyzeti előny ez a tömegszimpátia, de óriási elkötelezettség is.

Ha a nagy tervnek olyan színezete volna, hogy a munkaadókat akarja talpraállítani, akkor ezt a szellemi sakkjáték-forradalmat még vissza lehetne fordítani. A látszat azonban azt mutatja, hogy a munkások életviszonyainak mézesmadzagján a hangsúly és így visszafordulni többé nem lehet.

Ma még az a helyzet, hogy sztrájkok jelentkeznek és ezek a sztrájkok a tőke ellen vonulnak fel, hogy egyben szimpátia-tüntetések legyenek a gazdasági kísérlet és a Roosevelt-diktatura mellett.

Ha sikerül a nagy színjáték, úgy Roosevelt ezeknek a tömegmozdulásoknak is köszönheti sikerét. Ha nem sikerül...?

A tömegek éltették Dantont is, éltették Robespieret is, de a végén, megcsalva, lenyazták mindkettőt.

Ha Roosevelt terve nem sikerül, lehet, elne fordul a tömeg.

Biztos, hogy ellene fordul.

★

Most egy kis részlet-győzelmet jelent az amerikai hőfer és közben szörnyen nagy bajok vannak. A munkaadók frontja betört. Egyre többen és többen követik a parancsot: rövidebb munkaidő mellett magasabb munkabérek fizetnek és nem emelik az árakat sem — nagyon.

És közben nem fogy az áru.

A tizenháromezer milliós munkanélküli közül négy ketten kapott, a munkában volt tömegek is jobban keresnek, mint eddig, de a detail-kereskedelem raktárai, amelyek zsufolásig felkészültek, nem akarnak ürülni.

A nagyobb kereset nagy műve készen áll, de a nagyobb fogyasztás nagy műve nem akar lendületet venni.

A tömegek, a lerongyolódott és szegény tömegek, nem vásárolnak.

Már szinte olybá tűnik, hogy az amerikai polgárnak és munkásnak nem is annyira kenyér és ruha kellett, gramofon és asztalterítő, mint inkább pénz. Gazdagság, hit és vagyon-érzet-fikció az amerikai munkás vágya.

Pénze van és nem vesz nadrágszuját.

Kiderül, hogy csak a pénz és nem a nadrágszuj örömeért dolgozik.

A jenkiben nincs kollektív érzés, mint ahogyan az európai emberben van. Ezzel szemben az európai diktatúrában nincs kollektív

érzés, de a kollektív érzés az amerikai diktatúrában határtalan.

Roosevelt mindennek ellenére követi a célt és boldoggá akarja tenni Amerikát. Aki egyet szisszen és csak szemrebbenésnyit a Waal-Street felé kacsint, az röptül. Az agy-trösztből mindenki kipenderül, aki egyetlen milliméternyit távolodott az eredeti céltól.

Ezzel szemben az amerikai nem akarja most, mikor a Kék Sas pénze már a zsebében, etetni a Kék Sast.

Rául a dollárra.

★

Roosevelt háromnegyed éve minden reggel, délben és este fenyeget és ezzel a fenyegetéssel és a tömegek szimpátia-tüntetésével eljutott a keresztutig.

Most elhagyta az amerikai tömegek egoizmusát.

Most már nincs kit fenyegetni.

A gyárak, vállalatok, bankok, trösztök és kartellek „bedőltek” a fenyegetésnek. A tömegek meg sem hallják.

A felkelők Peking megszállására készülnek

A csapatok bevonulását mára várják

Tokió, január 5

A japán hírszolgálati iroda jelentése szerint, ha a helyzet változatlan marad, avagy a japánok nem avatkoznak bele a kínai eseményekbe, úgy a felkelők legkésőbb csütörtökön

megszállják Pekinget.

Pekingben a helyzet ijesztő.

A külföldi diplomaták tanácsalanul állanak és nem tudják eldönteni, maradjanak-e a városban, avagy meneküljenek.

Egy vidéki mészárossegéd követte el a kolozsvári gyilkosságot

A krizbaiutcai ügy nyomozásának legújabb eredménye

Kolozsvár, január 5

Jelentettük, hogy a Krizbai-utcaban kedde virradó éjszaka borzalmas gyilkosság történt. Ismeretlen tettes 14 éves rendőrréleg nyilvántartott leányt. A nyomozás annyit rövidesen kiderített, hogy az áldozat este az egyik közeli kocsmából egy szőke fiatalemberrel idült el hazafelé.

A rendőrség ezen a nyomon indult el, de ezideig nem tudott semmi eredményt elérni. A szőke fiatalember nem került elő. Több gyanúsítás történt, öt gyanúsítottat elő is vezettek, ezek azonban elfo-

dott volna egy-két sehonait, akik lelki-furdalás nélkül, kézigráttal kitépik ennek a sánta és nyomorék embernek beleit.

Ha Hitler így bána a nagytőkével és ha Mussolini ilyen merészelt volna a gyáriparral, hol volna ma már Hitler és hol Mussolini?

Amerika ezzel szemben nyitott szemmel vár, les és olvassa a grafikonokat. Rájött arra, hogy azok is vannak olyan izgalmas olvasmányok, mint annak idején a Sherlock Holmesek voltak.

★

Voltaképpen borzalmas forradalom az, ami ma Amerikában lezajlik. Az ország szociális struktúrája változik és közben sehol semmiféle ing: sem barna, sem fekete, sem fehér, sem zöld.

Nincs mit szépitni: osztályharc ez is. A munkaadók osztálya szemben áll a munkások osztályával és közben mindkettő között és felett ott áll a diktátor, aki egyetlen szál tollal a kezében harcol.

Roosevelt nem a munkásságot akarja a munkaadók fölé emelni és megkevesébbé akarja kivételezni a tőke pártját. Roosevelt Amerikát akarja rendbehozni és ezért csinálja, amit csinál.

Hogy jól csinálja-e?

Ki tudja? Ő sem tudja. Annyit tud mindössze, hogy káosz van és annyit lát, hogy a káosz orvossága a diktatura. Legalább is így tanítja Oroszország, ahol baloldali diktátor, így magyarázza Olasz- és Németország, ahol jobboldali diktátor áll az élen.

Ő középre állott és úgy magyarázza, hogy így a legolcsóbban lehet csinálni.

Nem ölik egymást az emberek, nem gyilkolnak és nem robbantanak és a kísérlet közben szépen és rendre folyik.

A leggrandiózusabb kísérlet. Példanélkül álló kísérlet.

Kísérlet, amelytől az öt világérsz sorsa függ. Egyetlen ember az egész világ ellen...

Most már ütni kell.

Most már „elrabolja” a Jegybankok aranykészleteit és leseperi trónusáról a dollárt.

Most sem akarja, de meg kell valósítania az inflációt.

Muszáj.

Mi nem hisszük, Ázsia sem hiszi, Ausztrália sem, az arany sem és a Jegybank sem, de megcsinálja.

Talleyrand, mint Franciaország követe, összejárt az orosz cárral és megegyezett vele, hogy az megfékezi a gazdáját, a császárt.

Talleyrand, amíg Napoleon Madrid ellen vonult, kibékült a császár nagy ellenségével, Fouché-val, a rendőrmíniszterrel.

Roosevelt kiveszi az ismét megszerzett falatot az amerikai munkás és polgár szájából, mert meg akarja menteni Amerikát, a társadalmi rendet, a gazdasági rendszert és, ha kell, a világot.

★

Ennél szebb és izgalmasabb cirkuszt a világ történelmében nem igen játszottak még.

A római tárgyalások során dönt Mussolini a Népszövetség életéről

A tárgyalások után olasz jegyzék megy Genfbe, amely a Népszövetség reformjának konkrét javaslatait tartalmazza

Róma, január 5.

Sir Simon angol külügyminiszter és Mussolini ma tovább folytatták tanácskozásait. A szerdai nap folyamán két órát tárgyalt egymással a két politikus, Csütörtökön folytatták a tanácskozásokat, a melyekről azt jelentik, hogy a „legszívélyesebb hangulatban” folynak.

Az eddigi tárgyalás anyagából megállapítható, hogy Olaszország mitsem változtatott a leszerelési konferencia, valamint a Népszövetség kérdésében elfoglalt álláspontján.

Egész Európa feszült figyelemmel kíséri ezeket a tárgyalásokat és meg vannak győződve arról, hogy Mussolini e tárgyalások során dönt a Népszövetség léte vagy halála felett.

Más hírforrások úgy tudják, hogy Mussolini az angol külügyminiszterrel lefolytatott tárgyalásai után jegyzéket intéz Genfhez. Ebben a jegyzékben a Népszövetség reformjának ügyét hozza szóba és a reformokat illetően konkrét indítványokat is tesz.

A Reuter-ügynökség egyébként a római tárgyalásokkal kapcsolatban megállapítja, hogy

az olasz és az angol álláspont, ami a leszerelést és a fegyverkezést illeti, majdnem teljesen megegyezik.

A Reuter egyébként azt állítja, hogy nem az a fontos, hogy Németország a jövőben vajon hány katonát tarthat, hanem az, hogy a békeszerződésnek által teremtett mesterséges különbségeket kiküszöböljék.

Az alagi véres ballada legújabb fejleményei

Bognárné védője örültnek tartja védencét

Budapest, január 5.

Az alagi gyilkos asszony, Bognár Istvánné ügyében a vizsgálóbíró ma tovább folytatta a vádlott kihallgatását. Bognárné a mai nap folyamán is állhatatosan megmaradt amellett a vallomás mellett, hogy nem ő lötte le a férjét, hanem az, miközben vele dulakodott, önmagát sebesítette meg. Az asszony szerint dulakodásuk közben a vadászfegyvert az ember rá akarta emelni és el akarta sütni. Ő dühhát ragadott és hozzávágta.

A dühháza alatt a vadászfegyver ravasza megrándult, a fegyvergolyó kiröppent és a férfi fejébe fúródott.

A vizsgálóbíró nem akar ennek a vallomásnak hitelt adni.

Bognár Istvánné arra a kérdésre, hogy honnan vett a férje vadászfegyvert, állhatatosan amellett marad, hogy a férje a fegyvert valahonnan kölcsönkapta, de nem tudja, hogy honnan. Egyébként is a fegyvert nem lehet előkeríteni, mert az asszony a törzsről levágott fejet, férje jobb karját és a vadászfegyvert, — mint vallja, — a Dunába vetette.

Az asszonynak ezt a vallomását sem hiszi a vizsgálóbíró, mert lehetetlen, hogy az asszony Alag községen át vihetett volna egy véres szatyort és egy vadászfegyvert, anélkül, hogy senki meg ne látta volna. Alag kis község. Az asszonyt Alagon általánosan ismerték és így feltűnt volna, ha Bognár Istvánné fegyverrel ment volna ki Alag községéből.

A vizsgálóbíró itt cselhez folyamodik és hirtelen rákiált az asszonyra:

— Maga hazudik. A férje fejét kifogták a Dunából és azon nem lőtt, hanem szurt seb van.

Bognár Istvánné nem veszi el a lélekjelen-

létét, hanem logikusan és szabatosan így válaszol:

— Akkor a Dunából kifogott fej nem a férjem feje. A férjem fején nem lehetett szurt, csak lőtt seb és különben is nem lehetne a kifogott fejet sem felismerni, mert én a fejet bárdal kettéhasítottam.

A borzalmas vallomás alapján a vizsgálóbíró az a véleménye, hogy az asszony előre megfontolt szándékkal pusztította el az urát. Már jó előre bárdot is kerített az asszony, hogy legyen szerszám, amellyel a hulla koponyáját úgy kettéhasítja, hogy azt felismerni ne lehessen.

BOGNÁRNÉ ÉS A HAZASSÁG-KÖZVETÍTŐ

A vizsgálóbíró egyébként ma kiszállt Nagy Jénő házasságközvetítő irodájába és ott a könyvekből megállapította, hogy Bognár Istvánné egy éve összeköttetésben áll a házasságközvetítővel, akit megbízott azzal, hogy apróhirdetés útján férjét szerezzen neki. Az apróhirdetésben Bognárné úgy szerepeltette magát, mint özvegyasszony.

Weisz Károly dr., Bognárné védője, ma megjelent a vizsgálóbíró előtt és arra kért engedelmet, hogy a gyilkos asszony elmeállapotát megvizsgálathassa. A védő szerint semmi kétség aziránt, hogy az asszony elmeháborodott. Ugy viselkedik már hónapok óta, mint aki nem tisztá elméjű és egyébként is a gyilkosság módja, annak bestialitása és kegyetlensége, arra enged következtetni, hogy a gyilkosságot így épelméjű ember el nem követthette.

A vádlott elmeállapotának megvizsgálása kérdésében a bíróság még nem határozott.

Borzalmas bányarobbanás a csehországi barnaszén-vidéken

Körülbelül 130 bányász öl meg a szerencsétlenség

Prága, január 5.

Csehországból érkező jelentések borzalmas méretű bányakatasztrófáról számolnak be, amely a Dux-Brüx és Kómlan között fekvő cseh barnaszénvidéken történt. Szerda délután, alkonyattájban, irtózatos erejű detonáció rázta meg Brüx egész vidékét. A földrengésszerű robbanás a brüxi bányatársaság „Nelson 3” nevű bányájában történt és amint az első és még bizonytalan jelentés mondja,

a robbanást valószínűleg bányalég okozta és a beomlott tárna kétszáz munkást temetett maga alá, akiknek sorsáról egyelőre semmit sem tudnak.

Az első mentési kísérletek a páni rémületben csak nehezen indultak meg. A katasztrófa környékét percek alatt ezrekre menő rémült tömeg lepte el. A szerencsétlen bányászcsaládok a legnagyobb bizonytalanságban várták a hozzátartozóikról érkező híreket.

A mentési kísérletek csak lassan juthatnak előre, mivel a robbanás elpusztította a bányatüzem valamennyi földfeletti berendezését is. A földalatti részek gázzal telítettek, a bejáratozat és folyókat óriási víztömeg öntötte el. A minduntalan felcsapó lángnyelvek és fűtő füst a mentést súlyosan megnehezítik. Minden lépés, minden mozdulat életveszéllyel jár, egy pillanatnyi elővigyázatlanság a mentők halá-

lát okozhatja.

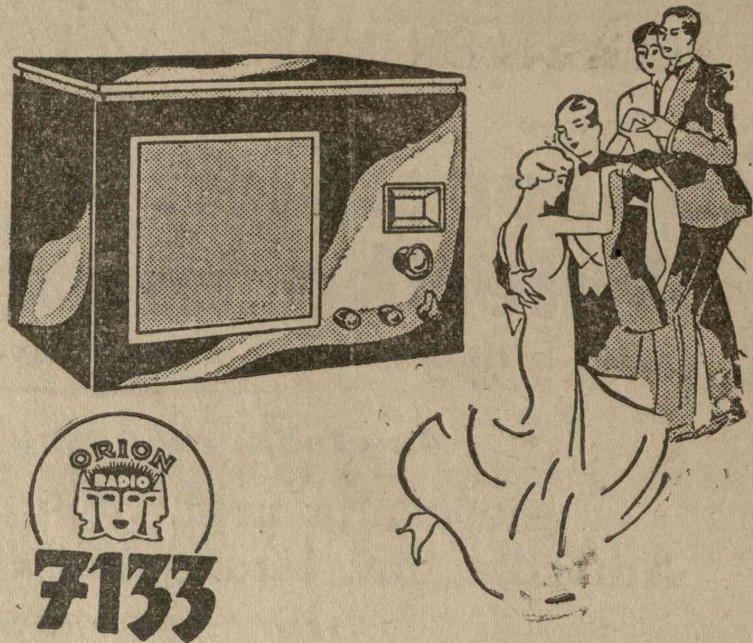
A szakértők véleménye szerint a robbanást nem bányalég, hanem a bányában elhelyezett robbanószer időelőtti robbanása is okozhatta és a beomló föld a szerencsétlen munkásokat valószínűleg örökre elzárta a napvilágtól.

Újabb jelentések szerint a bányába szorult munkások száma 140, ennyiről sikerült pontosan megállapítani, hogy reggel leszálltak a háromszáz méter mély tárnába.

Időközben három ember, — szinte csodával határosan, — elővánszorgott a bánya mélyéből, napvilágra érve összeestek és eszméletüket veszítették. A munkások kihallgatása, súlyos gázmérgezésük miatt, egyelőre lehetetlen.

Az egész éjjel folyó mentési munka során 12 holttestet sikerült felszínre hozni, de mindinkább tért hódít a szomorú meggyőződés, hogy a munkások már halottak. Az egyre véstjóslóbb hírek a várakozó tömegből a rémület és fájdalom szivszaggató jeleneteit váltják ki. Anyák és gyermekek zokogva és jajveszékelve kiáltják az elveszettek neveit, a tárna folyosói tompán verik vissza a kétségbeesettek eszelős sikoltásait.

A katasztrófa okozta anyagi kár a pusztulás perceiben még felbecsülhetetlen, az elpusztult

EGY MODERN KÉSZÜLÉK

Orion 3 lámpás super, tiszta, kellemes hang, a távoli állomások vétele is teljesen biztos, szelektivitása kifogástalan. Egygombos beállítás, hitelesített állomásnevekkel. Egy készülék mindenki részére.

SUPER ORION

„Nelson 3” a csehszlovákiai második legnagyobb szénbányához tartozó hatalmas tárna. A szerencsétlenség színhelyére kiszállt, — a hivatali közegeken kívül, — a csehszlovák belügyminiszter és közmunkaügyi miniszter is, akik mélyszégyes sajnálatuknak adtak kifejezést.

Legújabb jelentéseink szerint a mentőcsapatnak sikerült behatolni az egyik összedőlt tárnába, ahol négy bányászt élve találtak meg.

Ugyanebben a tárnában tizenhat bányász holttestét lelték.

A többi tárnákban a mentőexpedíció kopogtatására senki sem válaszol és így fel kértélezní, hogy ezekben a tárnákban má egyetlen élő bányász sincs.

A mentőexpedíció a föld mélyén azt a megálapítást tette, hogy minden valószínűség szerint a robbanással egyidejűleg tűz ütött ki a tárnákban és az a magyarázata annak, hogy a munkások közül senki sem maradt életben.

Kémkedés gyanúja alatt Budapesten letartóztattak egy nagyváradai kereskedőt

Gonda Vilmos lakereskedő különös incidense

Budapest, január 5.

Kellemetlen meglepetés ért egy ismert nagyváradai kereskedőt Budapesten. Gonda Vilmos, akinek a Püspöki-úton van jólmenő fatelepe, néhány nappal ezelőtt egy társasutazással együtt a magyar fővárosba utazott. Alig telt el három nap, mikor a társasutazást rendező Reményi utazási irodában megjelent a magyar hadsereg kémelhárító osztályának egyik tisztje és az utasok névjegyzékét kérte, majd annak áttanulmányozása után kije-

lentette, hogy Gonda Vilmost kémgyanusnak tartja. Elkérte a címét és a szállodából, ahol megszállt, magával vitte a pest helyőrségi fogházba.

A Gonda Vilmos különös esetéről szóló hírt Nagyváradon is megerősítették. Egyelőre azonban csak annyit tudni, hogy Magyarországon tényleg gyanuba keverted, de nem lehet látni, hogy van alapja a gyanúnak. A hír általános meglepetést keltett Nagyváradon és a városban érdeklődéssel várják a további fejleményeket.

Szerencsés számok

Bukarest, január 5.

Az állami osztálysorsjáték harmadik osztályának második húzása napján, csütörtökön, kihúzták az egymillió nagy nyereményt. A szerencsés szám: 79446. Azonkívül:

100 ezer lejt nyert 19213.
20 ezer lejt nyert: 13522, 78922,
10 ezer lejt nyert: 73105, 19393, 69138, 74247, 13793.

Kihúztak továbbá nagyszámú kisebb-nagyobb nyereményt.

Ezalkalommal megismételtük, tegnapi jelentésünk kiegészítéséül és helyesbítéséül, a harmadik osztály első húzása napjának nagyobb

— Aki friss és egészséges akar lenni és nem akarja, hogy kemény legyen a széke, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindentől pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

nyereményeit.

A szerdai napon tehát a következő számok nyertek:

50 ezer lejt: 74735.
20 ezer lejt: 73520, 52235.
15 ezer lejt: 48655, 86003, 24036, 42978, 33026, 36656, 51116, 41819.
10 ezer lejt: 7517, 70292, 34925, 73825, 51558, 55228, 43351, 38806, 41306, 61109.

Kihúztak továbbá nagyszámú kisebb nyereményt.

„FILATELIA PENTRU TOTI”

Románia egyetlen filatelista (bélyeggyűjtő) szaklapja. Megjelenik havonta egyszer, román és német nyelven. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól Bukarest I, Str. Academiei 2

HIREK

Miért válnak manapság a házaspárok?

Az embernek valahogy igen furcsa fogalmak lesznek a házasság szentségéről, a férj-feleség viszonyáról általában a férfi és a nő agybeli állapotáról, ha az újságok törvényszéki rovataiba bepillantva, kitárol előtte a nagy titok: **miért válnak manapság a házaspárok?**

Londoni és párizsi lapok ünnepi számaiban olvasom az alábbi eseteket, melyek a szeretet ünnepére való tekintettel, a szokottnál is számosabban vannak és csinos kis statisztikára adhatnának alkalmat egy mai Savanarolának.

— Három óra hozzát ült a feleségem ágya mellett, — panaszkolja Mister David Hughes, gazdag londoni kereskedő, válópör-beadványában — ez csak nem normális!

— De kérem, csak a tejivásra akartam rábeszélni önagságát — pusztán orvosi kötelességből!... — védekezik Alexander Brooks dr., a csinos fiatal háziorvos.

— És ehhez a rábeszéléshez három óra kellett? — érdeklődik a bíró.

— Ugyan, dehogyl! Hiszen Ethel nem is volt komolyan beteg, — vág közbe a férj — s hozzá a hosszas vizitert még olyan nevelésesen csekély honoráriumot számított fel a doktor ur, mintha őt magát is feszélyezte volna, hogy a megcsalt férjtől tetejében pénzt is fogadjon el...

— Így legyen az ember figyelmes a barátaihoz, — filozofált a doktor.

— Barátság? Szép kis barátság! — dühöngött a férj — hát ha mindent tudni akar, bíró ur, tudja meg azt is, hogy a feleségem már régen szekirozott: egyezzem bele, hogy a „doktor bácsitól” minden egyes alkalommal egy-egy csókkal búcsúzzék...

— Na, látja! Ez csakugyan a dolog ártatlansága mellett szól!

— Látszik, hogy bíró ur nem ismeri a feleségemet! Amilyen raffinált perszóna, képes lett volna hűtlenségéhez előzetes beleegyezésemel kihízelegni! Egyébként... azt hiszem, ebben az esetben nem is állnánk itt. Mert ha csakugyan beleegyeztem a búcsúcsókba, vagy ezzel a beleegyezéssel védekeznek most, vagy — ami valószínűbb — nem is kellett volna neki a doktor...

Az ítélet végül is az asszony bűnösségét mondta ki. A tejpropaganda valóban gyanús volt.

Viszont — lehet azért is válni, mert a férj ajándékozási mániában szenved. Legutóbb is ezt hozta fel házassága tragédiájául Violette Fleuron a párizsi törvényszék előtt.

Döntő érv, amiért Fernand felesége lettem, — mesélte Madame Violette a bírónak — tulajdonképpen nem más, mint hogy ugyanegy napon születünk... s egy asztrológus jóslata szerint csakis ilyen férfival lehetek boldog. Kezdetben jól is ment minden, de már az első születésnapomon kiderült, mennyire nem tudja megérteni az uram, hogy nekem csak az egyéni, ötletes ajándékok kellene és semmitől se irtózom jobban, mint a banális túlcatholizált, amikkel folyton előállt: hol egy könyvvel, amit már régen kiolvastam, hol egy áruházi lámpaernyővel, hol egy tucat harisnyával — rémes volt! Jó, ne vegyen drágaságot, amire úgy se telik, de találja el: mi az a csekélység, amire vágyom, ami éppen hozzám illik...

Szegény Fernand, végül is ez a találatkonyság lett a veszte s a válóper közvetlen oka!

Jött ugyanis Violette születésnapja s a jó ember éjjel-nappal azon a bizonyos „individuais ajándékon” törte a fejét, míg utolsó percben végre megtalálta! A szomszéd antikváriumban felfedezte ugyanis felesége függőjének elveszett párját — és boldogan vitta haza, előre élvezve az asszony örömeit, hogy régi kedves ékszerét újra viselheti! Amellett a dolog úzletileg is ritka szerencsés volt, mert a függőt cserébe kapta a kamrából kiásott sévresi vázáért, aminek a párját már régen eltörték.

Legyünk drámain rövidek: az ajándékosztalánál kiderült, hogy a fél függőt ép-

— Időjárásjelentés. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint a hőmérséklet súlyedőben van. Sok helyen, főleg délen, eső vagy hó.

— AZ OSTROMÁLLAPOT VÉGLEG TÖNKRETESZI A NAGYVÁRADAI KÁVÉHAZÁKAT ÉS KLUBOKAT. Nagyváradról jelentik: Az ostromállapot bevezetése Nagyváradon érzékeny csapás volt a kereskedelemre, különösen a vendéglősökre, kávészókra és klubokra, akiknek éjszaka 12 órakor zárniok kell. Az érdekeltek kérésére a város vezetősége most tanácskozási tart a Bukarestből hazaérkező Mosoiu Tiberiu polgármester elnökletével, hogy megtárgyalják a kormánytól a közbenjárás módjait az ostromállapot enyhítése érdekében.

— Szellemi együttműködés. Budapesti jelentik: A szellemi együttműködés nemzetközi bizottsága csütörtökön délelőtt Budapesten kongresszust tartott. A nagygyűlésen, amelyen Teleky Pál gróf elnökölt, számos külföldi előkelőség jelent meg.

Feleség. Régesrég, évekkal ezelőtt valami baja támadt az egyik lábának. Nem tudott rálépni. A legkisebb mozdításra is éles fájdalom nyilatott végig rajta. Orvosok adogatták nála egymásnak a kilincset. Ezek gyógyhelyekre küldözgették, délre és északra, keletre és nyugatra, villamozták, hevítették és hűtötték, szerekkel igyekeztek befolyásolni a makacs nyavalyát, de minden eredmény nélkül: a szép fiatal asszony megbénult, előbb az egyik lábára, majd a másik lábára is s azóta tehetetlenül feküdt, széken tolatta magát ide-oda, így élte a nyomorékok szomorú, egyhangu életét. Férje hőiesen küzdött mellette. Mindig volt valami haditerve. Ha Egyiptomról hallott, vagy egy svéd gyógyintézetéről, jegyzékbe vette s nem nyugodott addig, amíg mindent ki nem próbált. Amikor ezek az ötletei elfogytak — s a tetejébe a pénze is — és a helyzet a tudomány szerint is végzetlannak mutatkozott, a gyengéknek kijáró irgalommal tekintett a belege, aki magas párnaszéken, mint trónuson, sápadtan, részözetet követelve, a szenvedés néma fölényével uralkodott a házban és mindenkin. Mindez tizenkét hosszú évig tartott egyhuzamban. Egy reggel a férj — nem tudni hogyan és miért — az asztalra csapott, türelmét vesztette, kijelentette, hogy ezt nem bírja tovább s ha számszor is hitványosság és könyörtelenség egy ilyen minden elnézést megérdemlő ártatlan áldozattal szemben, elválk tőle, mert ami disznóság, az disznóság. A feleség szóvala döbbenettel fogadta a hirt. Nem akart hinni fülének. Ura azonban nyomban elköltözött hazulról, nem is jelentkezett mindaddig, amíg hibátalanul ki nem mondták a válást. Ezen a napon az asszony oly indulatba jött, hogy eldobta botját, mankóit, hirtelenül fölkelte és járni kezdett, mintha soha semmi baja se lett volna. Az a tudat, hogy teljesen magára hagyták s többé soha, senki se gyámolítja, talpraállította. (Kosztolányi Dezső)

— Sorozatos betörés Bihar megyében. Nagyváradról jelentik: Rekordszámú betöréssorozatot követett el Bihar és Biharpuspöki községekben egy vakmerő tolvajbanda. Biharban először Hegedűs Gyulánál törtek be eredménytelenül, azután Nagy Albertnél, akinél tyúkokat loptak, majd Kéri Mariskánál és Nagy Albertnél. Az utóbbit úgy megverték, hogy reggel eszméletlen állapotban találták rá a szomszédok. Ugyancsak az éjjel Biharpuspökiben 12 borospincét törtek fel és sok bort vittek el. A csendőrség szerint egyetlen jól szervezett banda követte el az egész betöréssorozatot. Csütörtökön reggel el is fogtak egy cigánytársaságot. Őket gyanúsítják a betörésekkel.

— MÉG ILYEN SEM TÖRTÉNT. Athénből jelentik: Konstantinu görög postaügyi miniszter csütörtökön délelőtt öngyilkosságot kísérelt meg. A miniszter azért akart meghalni, mert felelősségre vonták a legutóbbi postásstrájkért. Az öngyilkos miniszter állapotáról eddig még nem érkezett jelentés.

— Lemondott a német kormány egyházi minisztere. Berlinből jelentik: Ma délelőtt Weber, a német birodalom kormányának egyházi minisztere állásáról lemondott. A miniszter lemondását a köztársaság elnöke elfogadta. A lemondás okáról egyelőre nem adtak ki jelentést.

pen Violette vitte le az üzletbe, mert mindenáron meg akarta érte kapni a váza pendánsját, amit egy szép napon felfedezett a kirakatban, nem is álmódva, hogy oda a saját lomtárukból került...

— Az ilyen házasságot, — fujt mérgében a nő — ahol ilyesmi előfordulhat, rögtön fel kell bontani! — ezt a bíró ur is beláthatja!

A bíró ur azonban nem látta be ezt és sikerült is neki a házaspárt valahogy kibékíteni. A happy-en-lhez azonban nem sok bizalmunk lehet s Madame és Monsieur Fleuron legközelebbi születésnapja elé a legjóhiszeműbbek is aggódva nézhetnek...

„Se non e vero”... csak ezt mondhatjuk az efajta bonyodalmakról. Nehéz megérteni a londoni társaság most eldőlő válópörét is, a Mister Richard

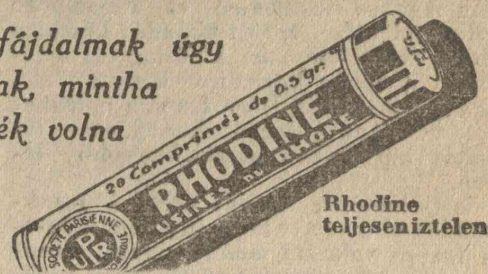

Rhodine kapható az ország összes gyógyszerésztárában és drogeriáiban. Egy 20 tablettát tartalmazó alumínium tubus ára csak... Lei 26.— egy 4 tablettát tartalmazó alumínium etűi ára... Lei 8.50

Ne panaszkodjon spanyolnátha, reuma, migrén miatt Szedjen

Rhodine-t

és a fájdalmak úgy elmúlnak, mintha letörölték volna őket

AZ „USINES DU RHONE” GYÁRTMÁNYA

ABLAK

— Dimitrov — vörös tábornok. Londonból jelentik: A szovjetkormány hivatalos lapjának mai száma közli, hogy Dimitrovot, a Reichstagger bolgár vádlottját a vörös hadsereg tábornokává nevezték ki. A hivatalos lap egyben felszólítja Dimitrovot, hogy abban a pillanatban, ahogy a koncentrációs táborból elbocsátják, jelentkezzen az orosz határállomásokon és telepedjen le Moszkvában. A moszkvai városi hatóságok egyidejűleg utcát neveztek el Dimitrovról.

Miklós herceg külföldi utja

Kolozsvár, január 5.

A kolozsvári hatóságokhoz csütörtökön délelőtt telefonértesítés érkezett Bukarestből, hogy Miklós herceg újra külföldre utazik s vonata csütörtökön este nyolc órakor megy keresztül a kolozsvári állomáson.

Vasúti baleset Tecuci állomáson

Tecuci, január 5.

Könnyen végzetessé válható vasúti katasztrófa történt csütörtökön hajnalban Tecuci város állomásán.

A Bukarest és Jasi között közlekedő 63 számú gyorsvonat, amelynek reggel 7 órakor kellett volna Jasiba érkezni, Tecuci állomáson összeütközött egy tolató mozdollyal.

A gyorsvonat mozdonya, postakocsija és első személyszállító kocsija kisiklott. Emberéletben nem esett kár. Az utasok között óriási riadalom keletkezett. Csak néhányan szenvedtek azonban könnyebb sebesüléseket.

A forgalmat csak 3 óra múlva lehetett helyre állítani.

— Mindennapos székszorulás, vastagbélhurut, felluvadás, oldalfájás, légzési zavar, szivdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a bélműködést rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől. Nagy-névi orvosok a Ferenc József vizet fényes eredménnyel alkalmazzák.

Barlow — kontra Missis Mary Barlow-ügyet, — amely azért végződött házasság-felbontással, mert a platinaszőke sportlady csak a levegőben érezte jól magát, a férfi pedig csak lent, a biztos talajon. Egy darabig csak türe és végigszenvedte a légi vikendekeket, hol Párisba, hol Kopenhágába, hol Brüsszelbe, sőt bizonyos fokig hízelt is neki felesége magasröptűsége, de néhány alapos rosszullet után egyre hevesebben kezdte utálni az aviatikát, míg csak végképpen ki nem repült a házasságból...

És itt a Daily Mail nagy jogi vitája is két híres ügyvéd: Kerman ur és Appel kisasszony között egy aktuális válópörbotrány alkalmából: köteles-e a férj felesége számláit vállalni? Ócska probléma, a mely mindig új marad... s egyik oldalon ép annyi „Nem!” dörög el mellette, abány „Igen!” a másikon...

Nincs az a fantázia, amellyel végig lehetne gondolni, mi minden bajuk van az embereknek egymással a házasságban — akkor talán még inkább, ha a mindennapi gondok le nem szerelik harcias kedvüket, amint ezek a példák is bizonyítják.

Külföldön történtek, távolságban s pszichológiában is olyan messze tőlünk, hogy szinte nem is értjük őket.

Ehhez túl rosszul megy nekünk.

M. E.

Ingyen KAP SZERENCSE-TALISMANT, ha megrendeli Horoszkopját, melyben utbaigazítást kap minden ügyére: üzlet, per, szerelem, válás. Küldje születési dátumát, mellékeljen 23 lej bélyeget postaköltségre. „GRAFOLÓG”, Cluj, Piața Unirii 12 II. em. ajtó 27.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Támadás készül
a francia frank ellen is

Páris, január 5
Az Agence Economice et Financiere berlini jelentése szerint támadás készül a francia frank ellen is. Állítólag ezt a támadást a német kormány készíti elő, hogy így befolyásolja a francia politikát arra, hogy az a fegyverkezési egyen-jóság kérdésében engedékenyebb legyen.

Más jelentések szerint ezzel a frank-támadással a német kormány arra a francia tervre válaszol, amely szerint Franciaország Németországgal szemben kivételes büntető vámokat vezetne be abban az esetben, ha a Német Birodalom nem enyhíti fegyverkezési követeléseit.

350 millió
kompenzációs üzlet
egyetlen hónap alatt

Bukarest, január 5
A Nemzeti Bank kompenzációs alapjának vezetősége által közzétett kimutatás szerint Románia december 15-ig a novemberi 244 millió lejese üzlettel szemben 348 millió lej értékű kompenzációs üzletet bonyolított le a külfölddel.

Az emelkedés tehát több mint 100 millió lejt tett ki.

Ezzel szemben a múltév hasonló időszakával történt összehasonlítás, mintegy 200 millió lejese csökkenést tüntet fel, amit a gazdasági körök a kompenzációs rendszer helytelen irányú fejlődésével magyaráznak és a kormányhoz intézett memorandumukban a mai rendszer megváltoztatására irányuló követeléseik főérveként hoznak fel.

Sikerült a dohánytermés
és jó árat is ígérnek a be-
váltó hivatalok

Ermihályfalva, január 5
Néhány nap múlva országosan megkezdődik a dohánybevéltás. A múlt évben rengeteg volt a panasz. Azt panaszolták a gazdák, hogy a dohányt beváltó hivatalok rosszul osztályozták és azonkívül különböző jogcímeket találtak arra, hogy a félig-meddig gyengébb minőségű dohányt is megsemmisíthessék.

Dohánytermesztés tekintetében az ökirályság vezet. Erdély legkiválóbb dohánytermő területei a Bánát és az Ér melléke.

Az ermihályfalvai kerületben az elmúlt évben 400 hektár területen termeltek dohányt. Ebben az évben volt a legkevesebb terület beültetve.

A belföldön maradt a sok dohány, nem volt külföldi vevő és ezért csökkenteni kellett a területet. A múlt években 1200—1500 hektár területen 14—18.000 métermázsza dohányt termeltek az ermihályfalvai kerületben.

Az idei termés átlag 10 mázsa hektáronként. Ha mennyiségileg nem is múlja felül a múlt évi termést, minőségileg az idei dohánytermés kitünően sikerült.

Hir szerint az idén nem fognak panaszkodni a termelők a dohánybevéltási árák miatt, sőt nagyon is meglesznek elégedve, mert az átlagos bevéltási ára a dohánynak most 16—18 lej lesz különként. A jövő évben még kedvezőbb lesz a gazdák helyzete, mert a CAM 1934-re 50 százalékkal emelte az ermihályfalvai kerületben a termésterületet és a bevéltási árakat is emelte.

A közgazdaság hirei

BETEG A ROMÁNIAI GYÜMÖLCS(?)

(Bukarest) Ausztria, Magyarország és Németország megtiltották, hogy országukba Romániából friss gyümölcsöt szállítsanak. A tilalmat azzal indokolják, hogy Romániában különböző gyümölcsbetegségek vannak és nem akarják, hogy ezt a beteg gyümölcsöt, illetve a betegséget saját országuk területére import útján behurcolják.

OLASZORSZÁGBAN SEM CSÜKKEN

(Róma.) Az olasz munkanélküliek száma, a fokozott közmunkák dacára, október végén 963.000 főnyi volt, november végéig pedig 1.066.000 főre szaporodott. Múlt év november 30-án a létszám 1 millió 39.000 főnyi volt.

Nem igaz az, hogy a globális adó
rendszerét megszüntették volna

A pénzügyminiszteriumban csak tárgyalások folynak
a globális adó felől, de határozni még nem tudnak

A kamarák az adómentes létminimum emelését és az adókulcs
progresszivitásának csökkentését követelik

Bukarest, január 5
Az erdélyi sajtó egyrésze néhány nappal ezelőtti azt jelentette, hogy a pénzügyminiszterium megszüntette a globális adót. Bukaresti szerkesztőségünk érdeklődött e hír ügyében és azt a felvilágosítást kapta, hogy a globális adó megszüntetéséről beszélni még korai. Mindössze annyi a tény, hogy a pénzügyminiszteriumban napok óta tárgyalások folynak, amelyek az új állami költségvetés megállapítását célozzák.

E tárgyalások során valóban szó volt és szó van arról, hogy a globális adót meg kellene szüntetni.

A szakértők azon a véleményen vannak, hogy a globális adó megszüntetése okos dolog és pénzügy-politikailag is igen helyes határozat volna, mert ez az adómentes egész gazdasági szervezetre súlyos teherként nehezedik.

Egyelőre azonban szó sincs arról, hogy a pénzügyminiszterium ezt az adómentes megszüntesse. Megszüntetés csak akkor következhetne el, ha a megszüntetett adómentes bevétel helyett a pénzügyminiszterium más bevételi forrásokat találhatna.

Ennek ellenére is természetesen az összes szakértők és érdekképviseletek állást foglalnak ennek az adómentes kérdésében. Így azonnal megszólalt a kérdésben a Kereskedelmi és Iparkamarák Országos Szövetsége, amely hozzászólásában megállapítja, hogy Romániában túlzott a fiskalitás. Az adók száma általában nagy és azok összecszerűségükben túlzottak. Az állam gazdasága és általában a gazdasági élet csak úgy tud reorganizálódni, ha a bekerülési és termelési költségeket a magán gazdálkodás csökkenteni tudja, ehhez pedig elsősorban arra volna szükség, hogy az állam a polgárságra nehezedő kincstári terheket csökkentse. A Kamarák Szövetségének is az a véleménye, hogy a kincstári terhek csökkentését elsősorban a globális adónál kellene megkezdeni.

A globális adó — mondja tovább a véleményes jelentés — úgy az iparnak, mint a kereskedelemnek felüladóztatása, amely nálunk különösen azért súlyos, mert adótörvényeink az adómentes létminimumot nagyon alacsonyan állapították meg. Ugyanakkor pedig, amikor az adómentes létminimum maximális határa

alacsony, nagyon hamar emelkedik az adókulcs és így különösen súlyosan nehezedik a globális adó egy kereskedelemre, mint az iparra. Az adómentes létminimumot előbb évi tíz, majd később 20.000 lejben fixírozták, ami azt jelenti, hogy

1666 lej az a havi összeg, amelyet szabályos és szükséges havi jövedelemnek tekint a kincstár.

Az ezenfelüli összegeket luxus összegeknek kezeli és külön büntető adóval, globális adóval sújtja. A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége nemcsak azt kívánja, hogy amennyiben a globális adót mégis fenntartanák, az adómentes létminimumot emeljék a mai viszonyoknak megfelelő összegre, hanem ezenfelül azt is, hogy a kulcsot, amelyet az utóbbi évek során nem egyszer gyorsabb üteművé emeltek, szállítsák szintén le.

A pénzügyminiszteriumba most futnak be a különböző érdekképviseletek idevonatkozó véleményes jelentései és a miniszter csak ezek beérkezése után dönt, hogy a globális adót valóban megszünteti-e avagy nem.

A francia kupon-tulajdonosok
az 1931-es államadósság esedékes
részletének felét ellogadják

A francia kötvény-tulajdonosok egyesülete ellogadta
a kormány és a monopól-pénztár együttes ajánlatát

Bukarest, január 5.
A Le Capital című francia lap közlése szerint Románia kormánya és az egyes külföldi kölcsönök szavatosa, a romániai monopól-pénztár, ajánlatot tett a külföldi hitelezőknek, amely szerint azok az 1931 október 7-én nyújtott külföldi kölcsönök esedékes volt kuponösszegeinek felét magkaphatják.

A lap szerint a romániai államadósságok francia kötvénytulajdonosainak egyesülete tárgyalta már az ajánlatot és azt elfogadhatónak találta. Az egyesület már fel is hívta a román kötvények francia tulajdonosait, hogy az említett államadósság kuponjait meghatározott bankoknál helyezték letétbe, hogy ezek a kuponok, helyesebben a kuponok értékének ötven százaléka a bankok útján kifizethető legyen.

Ugyancsak párisi jelentés számol be arról is, hogy az 1934 február elsején esedékes 1929 évi romániai államadósság kuponjainak beváltása kérdésében is folynak a tárgyalások, de ezeknek a kuponoknak sorsát illetőleg még nincs megállapodás.

Mindenesetre megnyugaszt kelthet, hogy a liberális kormánynak sikerült már, ha az adósságkuponok egy részére vonatkozólag is, a külföldi hitelezőkkel megállapodást kötni.

A Szovjet nyilvánosságra hozta
a második ötéves terv adatait

103 milliárd rubel ipari investícióra — Emelik a reálbéréket
Csatornahálózat épül a Keleti-tenger, a Fehér-tenger
és a Kaspi-tenger között

Moszkva, január 5.
Újévre a szovjetkormány nyilvánosságra hozta a második ötéves tervgazdaság végleges számadatait.

A második öt év tervgazdaságának ipari beruházásait 103 milliárd rubelben állapítják meg, ami két és félszer magasabb az első ötéves terv alatt végrehajtott investíciók összegénél.

Ebből az összegből 48 milliárd esik a nehéziparra. A pénz legnagyobb részét orosz Közép-Ázsiában és a Távolkeleten fogják kihelyezni. A könnyűiparnak kivételes hely jut a második ötéves tervben.

A konsumcikkek termelését meg akarják négyesre emelni és a lakosság vásárlóképeségét jelentős béremeléssel kívánják fokozni. A mezőgazdasági autók és traktorok számát az új tervgazdaság megnyolcszozza, a vilamos energiatermelést megkétszerezi. Az akadémiai képességű szakemberek számát a második ötéves terv végére meg akarják kétszerezni.

Az 1933—37 évekre szóló ötéves terv bevezető részében megállapítja, hogy sikerült a munkanélküliséget maradéktalanul likvidálni, a nehézipar, a mezőgazdaság és a kollektív gazdaság terén je-

lentős eredményeket elérni.

A második ötéves terv politikai főfeladata a kapitalista elemek és osztályok végleges likvidálása.

Az új ötéves terv a fogyasztási nívót 2 és fél 3-szorosára akarja emelni. Az első ötéves terv 43 milliárdjával szemben 103 milliárd rubelt fognak invesztálni, a háború előtti nívó kilencszeresét.

A mezőgazdasági termelés terén 1105 millió métermázsával akarják fokozni a gabonaművek termelését. A vasútvonalak hosszát 83.000 kilométerről 94.000 kilométerre emelik.

Legérdekesebb része az új ötéves tervnek, amely az új gigantikus víziutak építéséről szól.

Európai Oroszországban a terv szerint egy hatalmas egységes víziutrendszer építenek, amely össze fogja kötni a Fehér tengert, a Keleti tengert és a Kaspi tengert.

A harmadik bekezdésben a munkások és parasztok anyagi és kulturális nívójának emelését tárgyalja a terv.

A munkások és alkalmazottak számát 30 százalékkal, a reálbéréket 250 százalékkal akarják fölemelni. Behozzák a hétéves iskolakötelezettséget, 1932-vel szemben az iskolakötelesek számát 24 millióról 36 millióra emelik 1937-ig. A hétórás munkanapot már mindenütt bevezették.

A terv zárórésze a szovjethaderő védelmi képességeinek további erősítéséről szól.

ISMÉT SZUNETEL A BUKARESTI
TŐZSDE

(Bukarest) A bukaresti tőzsde, amely a karácsonyi ünnepek alatt és azok után december végéig szünetelt, most újból szünetet rendelt el. A bukaresti tőzsde legközelebbi üzleti napját január 8-án tartja meg.

TERMÉNYARAK

(Temesvár) A terménypiac általában lanya, néhány cikkénél azonban emelkedés volt észlelhető. Az árak így alakultak ki: buza 385, új tengeri 143, ótengeri 200, zab 190, árpa 180, liszt 6.20, heremag 45, babliszt 14, korpa 115, napraforgómag 310, tökmag 600, olajpogácsa 140

Első közlemény

ÉRDEMES PERCEK

EGY IRODALMI KÖRUTON

1.

Négyen indultunk el Budapestről: Bánffy Miklós gróf, Ligeti Ernő, Kemény Jánoska és én. A miskolci vonatnak egy második osztályos fülkéjében ültünk. Künn, ahogy az „Ojság” is írta, sakterhi-deg volt és metsző időjárás. Mi azonban, szegény vándor erdélyi úr, meleg szeretettel néztük a fülkéből, hogy milyen szépen suhanunk tova a porka-havas mezőkön.

Egyebek között arról is szó került, hogy ki mit olvasson fel a miskolci estélyen. De mindenekelőtt azt szeretettük volna kisütni, hogy a gróf ur mi érdeme-et és alkalomszerűt mondhatna, amikor válaszul fog a pódiumról a megnyitó idővözlésre.

— Ki rendezte tulajdonképpen az estélyt? — kérdezte Bánffy.

— A Léway József irodalmi egyesület — felelte Ligeti.

A gróf ur gondolkozni látszott, majd így szólt:

— Ki volt tulajdonképpen az a Léway József és mit írt?

Egymásra néztünk, mert fogósnak tetszett a kérdés. Kiderült, hogy nagy szükség volna most egy tanárra, mert az biztosan rögtön tudná. Végre felémlelt nekem az iskola-könyvből valami, Gondolat, ha butaságot mondok is, magunk között marad.

— Nem ő írta azt a tengeri mormolást? — szóltam.

— Miféle? — néztek rám.

— Hát Mikesről, hogy egyedül hallgatja tenger mormolását.

Ligeti fogékony volt és rögtön rácsapott:

— Hát persze! Az a Léway verse, Mikesről!

— Biztos? — kérdezte a gróf ur.

Ligeti visszább húzódott.

— Kilencvenötöt százalékban — felelte.

Ez már nem tetszett a gróf urnak. Csak lódottan jegyezte meg:

— Pedig Mikes nagyszerű lett volna.

Megérkezünk Miskolcra. Ligeti s én bemenet egy miskolci öreg urral ültünk közös autóban. Az öreg ur székely volt, Gálffynak hitták.

— Nem volt székely ember ez a Léway József is? — kérdeztem tőle a kocsi-ban.

— Nem.

— De szerette a székelyeket — fűztem tovább.

— Hát ki ne szeretné itt a székelyeket! — mondta az öreg ur. Hiszen itt is sokan vagyunk s igyekeztünk becsületet szerezni a székely névnek.

Bólogatni kezdtem erre és így szóltam:

— Mi székelyek mindenüvé elhanyagolunk, mint Mikes Kelemen.

Az öreg ur sóhajtott egyet:

— Hej, szép verse az Léwaynak!...

Előadás előtt odaszóltam csendesen a gróf urnak:

— Százszázalék.

S a megnyitó előadásban a gróf ur nagyon meghatóan beszélt Mikesről, ki nekünk atyámfia volt.

2.

Nyíregyházán a vármegye vendégei voltunk. Gyönyörű palotája van ott a vármegyének. Elöl a főispán lakik benne, egy fiatal, okos és rokonszenves férfi, S hátul a tisztviselők. Itt kaptunk mi is kitűnő szállást a vendégszobákban. A gróf ur és Kemény János az emeleten s én Ligeti Ernővel alól, közös szobában. — Megérkezésünkkor mindjárt ruha-váltáshoz láttunk. Borotválkozás közben jön a hajdu, kit a gondozásunkra rendelték s átad két levelet. Látom, hogy az enyím „Tamássy”-nak van címezve. Nem baj, gondolom, ha már így kitűntettek két „s”-sel s „y”-nal. A szándék a fontos. Nézem a Ligeti Ernőét s hát az is így szól: „Ligethy Ernő”. Erre sem szóltam egyebet, csak ennyit:

— Lám, bontsd fel, Ernő, belül mi van?

Ernő felbontotta s közölte velem, hogy igen előkelő helyre vagyunk meghíva.

— Rendben van — mondtam, — végre tisztelt valaki az írókat is.

Kicsi idő múlva ismét bejött a mi gondozó hajdunk, Jóarcu és huncutszemű ember volt. Kedvem jött, hogy egy kicsit barátkozzam vele s így szóltam: — Nagyon előkelő hely ez a Nyíregyháza!

A hajdu nem felelt semmit, hanem csak rámnézett s megcsillant a szeme, mintha értene engem.

Lefekvés után egy verses könyvet né-

zegettem, amellyel egy rokonszenves barna nő tisztelt meg Miskolcon. Olvasás után a szemüvegemet az éjjeli szekrényre tettem. Másnap, amikor megérkezünk Debrecenbe, hát a szemüvegem nincs sehol. Sem a papucs, ami szintén az ágy mellett volt. Hamar telefonáltunk Nyíregyházára, hogy ott maradt a papucs és a szemüveg. Aznap este Kóstól kellett pápaszemet kérnem, hogy fel tudjam olvasni a novellámat. Reggel hallom, hogy a hajdu azt üzenté vissza, hogy a papucs megvan, de a szemüveg nincsen sehol. El is küldte szépen a papucsot s én azal tovább mentem Szolnokra, ahol még aznap este szintén a Kós pápaszemével olvastam fel. Reggel veszem a megkerült papucsot, amit még Amerikából hoztam volt, de amint dugnám belé a lábamat, úgy érzem, mintha volna valami benne. Nézem hogy mi, s hát a szemüvegem!

— Ej, azt a huncut hajdudját! — mondtam.

De nem haragudtam rá. Tartozott vele, hogy eldugja a papucsomat s a papucsba a szemüveget. Valahogy meg kellett mutatnia, hogy tudnak ők mások is lenni ott Nyíregyházán, nemcsak előkelők! Pajkosok és játszik, ahogy illik is egy vármegyéhez.

3.

Szolnokon is nagyon jól telt az idő. Estély után olyan bankett volt, amelyen

legalább százan voltak jelen. Mellettem egy székely származású ügyvéd ült, aki büszkén mesélte, hogy őt egyszer Budapesten megszólította egy japán s japánul akart vele beszélni, olyan mongolos neki az arca. Szembe velem a főrabbi foglalt helyet, akinek viszont én kezdtem dicsekedni. Azt mondtam neki, hogy az Abel második kötetében nagyon jó szívvél írtam a szegény szakállas zsidókról s szeretném, ha egy főrabbi is elolvasná, hadd lám, nincs-e zsidó szempontból valami zökkenő benne.

A főrabbi kedvesen és szelíden rámnézett és csak ennyit mondott:

— Én azt hiszem, maga csak maradjon a székelyek mellett.

Nemcsak bölcs ember volt, hanem igaz jó pásztora is a híveinek. Neki is kezdtem, hogy a szívembe vésem okos tanácsát s mintha az Isten is úgy akarta volna, ahogy a főrabbi, éppen akkor megjelent a székelyek képviselője is. Ez egy kedves fiatalember volt, aki odajött, a vállamra tette a kezét és így szólt:

— Nem ismersz ugy-e?

Hiába néztem, mert csakugyan nem ismertem meg. Hamarosan kiderült, hogy székelykeresztúri és együtt jártunk az udvarhelyi gimnáziumban. Sovány, hosszú harisnyás fiú voltam akkor s ő urfiú. De most tisztelt engemet a lelkiből s örvendtem a baráti találkozásnak én

Világvárosi mintára szervezett rablóbandát tett ártalmatlanná a temesvári rendőrség

Temesvár, január 5.

A temesvári rendőrség két héti tartó izgalmas nyomozás után nagyszabású és elsőrangban megszervezett betörőbandát fogott el. A banda két vezére Barbotu Artur és Petrik Joan — mindketten rovtomultu bűnözők — már beismertő vállomást is tettek.

E két betörőn kívül a rendőrség még 7 egyént tartóztatott le, akik valamennyien büntetett előéletűek. Ezeket kívül több gyanúsítottja is van a rendőrségi

vizsgálatnak, olyan emberek, akik eddig nyugodt és rendes polgári életet éltek és akikhez a gyanu árnyéka sem férhetett.

Az eddigi vállomásokból kiderült, hogy a betörőbanda 2 év óta garázdálkodott Temesváron és vidéken és ezidő alatt több betörést és rablást követett el.

Egy 70 ezer lejes, egy 50 ezer lejes ékszerrabláson, egy 300 dolláros lopáson és 40 ezer lejes szélhámosságon kívül a betörők 20 betöréssel lopást ismertek be. A vizsgálat erélyesen folyik.

Kutyái helyett önmagával végzett egy német gyárigazgató

Nem vitte rá a szive, hogy kutyáit agyonlője

Berlin, január 5

Különös okból követett el öngyilkosságot München városkában egy gyárigazgató. Az igazgatónak agyon kellett volna lönie két kedvenc kutyáját, erre azonban nem vette rá a szive és inkább saját magát ölte meg. A kutyák rendkívül harapósok voltak. Pár nappal ezelőtt megharapták az igazgató feleségét és olyan súlyosan megsebesítették, hogy az asszony ma is kórházban fekszik. A házbeliek segítségére siettek az asszonynak, de a kutyák rájuk támadtak és őket is úgy megmárták, hogy ma is kórházban ápolják őket. Az eset figyelmessé tette a harapós kutyákra a hatóságokat is, amelyek felszólították a gyárigazgatót, hogy

lője agyon a két kutyát.

A gyárigazgató megtagadta az utasítás teljesítését. Ekkor felesége kezdte kérni arra, hogy végezzen a két veszedelmes állattal. Ebből elkeseredett vita keletkezett az igazgató és felesége között, majd az igazgató hazarohant a kórházból és dolgozószobájának kilincsére felakasztotta magát. Az öngyilkosságra a két hálláraitelt kutyá kétségbeesett vonítása hívta fel a figyelmet. Nem tudták azonban megközelíteni az öngyilkos igazgatót, mert a két kutyá mindenikre ráugrott, aki a szobába mert lépni. Végül is rendőroket hoztak, akik lelőtték a kutyákat, majd levágták a kötélről az igazgató holttestét.

A kisántant-államok közös követet akarnak Moszkvába küldeni

Január tizenötödikére halasztották a zágrábi konferenciát

Belgrád, január 5

Belgrádi politikai körökben még ma sem tudnak arról, hogy Románia a kisántant január nyolcadikaj konferenciáját el akarja halasztani. Sőt ellenkezőleg, ma már a konferencia programjának részletei is kiszivárogtak. — Hír szerint a januári zágrábi találkozó tárgyalni akarják a kisántantnak a Szovjethez való viszonyát is, amelyről már a legutóbbi konferencián is szó esett. Akkor az volt a

kisántant elképzelése, hogy a kisántant együttesen ismeri el Szovjet-Oroszországot és mint államszövetség, közös követet küld ki Moszkvába.

Zágrábban most ebben a szellemben folytatódna majd a tárgyalások és hír szerint a kérdés megoldása felé jelentős lépések történtek is.

A másik nagy fontos kérdés, amelyet a kisántant konferencia tárgyalni akar, az, hogy e négynapos tanácskozás alatt programot dolgoz ki, amely a közép-euró-

pai államok gazdasági együttműködésére vonatkoznék. Ennek a programnak a további együttműködés során komoly platformot kellene jelentenie.

Ujabb jelentések szerint Jettics Jugoszláv külügyminiszter ma Belgrádból Zágrábba utazik. A konferencia előkészítése hívja a külügyminisztert Zágrábba. Vannak olyan jelentéseink is, amely szerint

a vonaton találkozik Jettics Titulescuval, aki San Moritzból hazafelé éppen ezen az utasakozson utazik és ezt az alkalmat használja fel arra, hogy a kisántant zágrábi konferenciájának részleteit megbeszélje.

Ujabb jelentéseink szerint most már bizonyos, hogy a kisántant konferencia halasztást szenved. Titulescu ma reggel kilenc órakor utazott át Bécsen és Zágráb felől érkezik Romániába, Zágrábban — mint már fentebb is jelentettük — Jettics jugoszláv külügyminiszter felszáll szalonkocsijába és elkíséri román kollégáját a román határig. Az uton megbeszélnek a romániai belpolitikai helyzet változása folyamán előállított új helyzetet és a közös utazás alatt megállapítják a zágrábi konferencia új dátumát is.

Hir szerint, a halasztás ellenére is, a kisántant külügyminisztereinek konferenciáját változatlanul Zágrábban tartják meg, de ezt egy héttel elhalasztják, úgy, hogy a konferencia kezdő napja január 15-ike lesz.

Maximos a Balkán Szövetség megalakításához Anglia jóváhagyását is kikéri

London, január 5.

A hivatalos angol sajtóirodák jelentései szerint Maximos görög külügyminiszter még e hét folyamán Londonba érkezik. A görög külügyminiszter londoni tartózkodása alatt összeköttetést akar teremteni előkelő angol politikai körökkel és az ő jóváhagyásukat is ki akarja kérni ahhoz, hogy a Balkán Szövetséget most már kialakítsák.

Maximos tervei szerint ebben a Balkán Szövetségben Románia, Jugoszlávia, Görögország és Törökország foglalnának helyet. E jelentés szerint Bulgária résztvételére az új Balkán-Szövetség most már nem is számol.

Déván

nincsen éhező száj, — mondotta nekünk Perian Péter polgármester, — amikor aziránt érdeklődtünk, hogy áll a város az inségakció dolgával. Szükséklődők vannak, hiszen szegényember akad a leggazdagabb helyen is, de éhező, — ezt merem állítani, — Déván nincsen. Hogy csinálta ezt, polgármester ur? Hát igyekszünk és segítenek a jótékonyági egyesületek is. Többet nem mond a polgármester, mert nem szereti fitogtatni az érdemeit, így hát másoldalról szereztük be az információkat.

Déván tényleg nincsen éhező száj, mert a város nemcsak a munkaképes munkanélküliek foglalkoztatásáról gondoskodik, de költségvetésileg gondoskodott a munkaképtelenek segélyezéséről is. A munkaképes munkanélkülieket közmunkáknál foglalkoztatja, erdőtermelésnél és utmunkáknál, a munkaképteleneket segélyezi a pénztárából. Ezenkívül, ahogy a polgármester mondotta, a különböző jótékonyági egyesületek is áldásos munkát fejtenek ki a szükséklődők segélyezése terén.

Persze, felvetheti valaki, hogy Déván más a helyzet, mert Déva nem iparváros, nincsen annyi munkanélküli, mint a többi városokban. Hát ebben is van valami, de ettől még lehetne éhes ember és család elég itt is. De nincsen, mert a városvezetőség komolyan veszi ezt a kötelezettségét, nem bizza arra a munkanélküliek sorsát, aki „a mezők lilomairól gondoskodik”, hanem igyekszik segíteni a bajokon. Ha máshol is így cselekednének, az országban is kevesebb volna az éhező száj!

Egy közintézmény 1934-ben

Azt csak a Jóisten tudná megmondani, hogy miből, hogyan tudta magát fenntartani az elmúlt évben a dévai megyei kórház, amely 160 ágyra van berendezve. A kórház fenntartására előirányzott 1 millió 700 ezer lejből mindössze 300 ezer lej folyt be, tehát még az ötdöntése se annak, amire szükség lett volna.

De fenntartotta magát és prosperált — hála a kórházvezetőségnek és a kórházi személyzetnek, amely hat hónapig nem kapott fizetést. Ezenkívül nem fizetett a kórház se husért, se lisztért, se egyéb szállításokért és úgy beadódott, hogy az már közmondásos lett Déván, hogy arról már vicceket faragtak.

Persze, kellenének orvosi műszerek, meg egyéb felszerelési cikkek, hogy a nagyon elhasznált ágynemű felfrissítéséről ne is beszéljünk, de hát minderről szó sem lehet.

Egy kis injekciót kapott ugyan most a kórház 150 ezer lej gyorssegély formájában, amit Miocu prefektus utalt ki a megye pénztárából, de hát ez édeskeves. Kifizetett a kórház a személyzetnek kéthónapi hátralékot a hathónapiból és valamit törlesztett a szállítóknál, akik be akarták már szüntetni a további hitelezést. Most várhatja a kórház, hogy honnan kap újabb injekciót. Így néznek ki az állapotok egy közintézménynél — 1934-ben.

Szakkamara és politika

Az alábbi beszélgetés, amely a sorok írója és egy ugynevezett gazdasági tényező között folyt le, azért érdekes, mert megmutatja a fanyar mosolyt, a fásult érdeklenséget, amellyel az érdekeltek nézik ma már a politikai játékokat, amely a szakkamaráknál folyik:

— Mi újság a kereskedelmi és iparkamaránál?

— Újság semmi. Egyik interimár ment, a másik interimár jött.

— Úgy hallom, választás lesz a kamaránál.

— Kit érdekel az! Kár a fáradságért és a költségért. Az előző interimár három évig „vezette” a kamarát, ez is maradhatna nyugodtan, amíg új kormány jön és új interimár.

— Na na, mégis más, ha választott igazgatótanács van a kamara élén!

— Azt hiszi? Én nem látom a különbséget. Liberális a kormány, tehát a garnitúra is változik, csak egy dolog állandó: a politika. Akár közigazgatásról, akár szakkamaráról van szó.

Ez olyan igaz, sajnos, hogy nem lehet ellentmondani.

Egy kisváros ipara a válság nagy temetőjében

Déva megint abból él csak, hogy megyeszékhely

Volt egy idő az impériumválság első évtizedében, amikor az erdélyi városokban erőteljes iparosítás indult meg. Gyárak, üzemek létesültek, termelték az ipari cikkeket, amiket el is lehetett helyezni a belföldi fogyasztópiacokon, mert az országnak, különösen az ökliráltságnak, nem volt ipara és majdnem minden ilyenemű szükségletét külföldről kellett importálni, drágábban, mint ahogy itthon elő lehetett állítani. Ez volt az a bizonyos konjunktúra-korszak, amely, sajnos, nem sokáig tartott, mert jött aztán a válsághullám, a dekonjunktúra és a virágzásnak indult romániai indusztrializálást is elhervasztotta és eltemette jó hosszú időre.

Déva, amely amolyan hivatalnokváros volt és abból élt, hogy megyeszékhely, szintén iparosodni kezdett. Egymásután létesültek a kisebb-nagyobb ipari vállalkozások, ezek közül nem egynek jövőt is jósoltak. Vajjon mi lett ezekből az ipari vállalkozásokból? Atevíckéltek a gazdasági válságon vagy eltemette ezeket is a nagy sirás, a világon végigülő kizishullám?

Erre gondoltunk és eziránt érdeklődtünk többek között dévai szemlekorutunkon. A válasz, amit kaptunk, sirlalmas képet nyújt a dévai indusztrializálás történetéről.

Déván a következő ipari vállalatok létesültek, aztán szüntek meg hosszabb-rövidebb prosperálás után: Takarmánygyár, vagonjavító üzem, konzervgyár és makaronigyár, butorgyár, vasöntőde. Ezek az üzemek teljesen megszűntek, elsöpörte őket a válság. A vagonjavító üzem azért ment tönkre, mert az állam nem fizette a megrendelt és elvégzett vagonjavításokat. A jólfelszerelt, de akkor még kezdő vagonjavító 1923-ban három millió lej értékű állami munkát végzett, de a pénzt nem kapta meg. Erre kölcsönt vett fel és a kölcsön kamatai felfalták az egész üzemet.

Leállt még a Hengermalom és alig dolgozik a Terrakotta-gyár, valamint a kőbánya, amely valamikor külföldre is szállított lépcsőköveket.

Dévának ma már megint nincsen ipara és valószínűleg nem is lesz egyhamar.

Svájchban határoznak arról, hogy Déván leszállítsák-e a villanyárakat

A polgármester azt mondja: még várunk — és Svájc: nyugodtan hagyja várni

A dévai villanyárak ügye lassan tengerikigyvóvá nőtte ki magát. A szebeni SETA érdekltségéhez tartozó dévai villamosmű drága villanya ellen sztrájkkal tiltakoztak a fogyasztók, de a villanyárak lényeges leszállítását nem tudták elérni.

A városi tanács úgy akarta megoldani a kérdést, hogy maga állapította meg a villanyárakat, ezt azonban a villamosmű nem volt hajlandó elfogadni és a határozatot megfellebbezte a temesváni közigazgatási bizottsághoz. A közigazgatási fórum nem tartotta magát illetékesnek az ügyben és úgy határozott, hogy a város a koncessziós szerződés alapján forduljon keresetével a rendes bírósághoz.

A beadvány a bírósághoz két hónappal ezelőtt már elkészült, de nem nyújtották be, mert a tanács úgy gondolta, hogy egy utolsó kísérletet tesz még a békés megegyezés érdekében. A polgármester átirat a villamosműhöz és pontokba foglalta közölte a békés megegyezés feltételeit. A villamosmű igazgatósága azonban udvarisan nyugtázta az átirat vételét és közölte, hogy azt döntés végett továbbította — Svájcba. Hogy miért Svájcba, arra nézve a következő magyarázatot kaptuk: A dévai villamosmű külön részvénytársaság ugyan, de a részvénytöbbség a nagyszzebeni SETA kezében van. Viszont a nagyszzebeni SETA ügyeit Svájchban intézik. Tehát Svájchban fognak határozni, hogy Déván leszállítsák-e a villany árát.

Hogy meddig kell erre várni, azt persze nem lehet tudni. Egyelőre két hónap óta vár a városi tanács és a fogyasztóközönség.

— Még várunk — mondja Perian polgármester, akihez felvilágosításért fordulunk. A békés megegyezés nemcsak a mi érdekünk, a villamosmestársaságé is. Ebben az évben lejár az a 30 éves adómentesség, amit az első villamosmű alakulásánál biztosított a város a vállalatnak. Az adómentességet szeretné meghosszabbítani a társaság és ehhez köti a feltételek elfogadását.

— Mit kíván a város a villamosmüttől?

— Először, hogy szállítsa le a 17 lejes egységárat 15 lejre az eddig nyújtott kedvezmények fenntartása mellett. Ott, ahol az utcai világítás hiányzik, vagy elégtelen, vezesse be, illetőleg egészítse azt ki. A vár romjaihoz építsen ki vezetéket, mert városépítészeti szempontból kívánatos volna a romok esti megvilágítása. A Sósfürdőnél a világítást kibővíteni.

A leglényegesebb pont természetesen a 17 lejes egységár leszállítása volna, mert az országban talán sehol sem olyan drága a villany, mint Déván.

De vajjon tudomást vesznek-e erről Svájchban?

Az állam legmostohább gyermekei

Statisztika egy ki nem fizetett százmilliós adósságról és az állam legkoldusabb hitelezőiről

Nemrégiben zajlott le a nyugdíjasok országos kongresszusa és azon a hunyadmegyei nyugdíjasok is felvonultak a sérelmeikkel. Az utóbbi esztendő alatt szinte megszaktítás nélkül visszhangzott az ország a nyugdíjasok sirámainál, így hát eléggé ismeretesek a sérelmeik. A nyugdíjasok, hadirokkantak, a hadiözvegyek a legmostohább gyermekei az államnak. A járulékaikat leszállítják a legigénytelenebb megélhetés színvonalára, de még így sem kapták rendesen, még így is adósuk maradt az állam.

A hunyadmegyei nyugdíjas-szövetség Déván van, itt kaptuk az alábbi figyelemreméltó és igen érdekes adatokat:

A hadirokkantak száma a megyében: 4080.

A hadiözvegyeké: 570.

A polgári és katonai nyugdíjasok száma a megyében: 1298.

A hadirokkantak és hadiözvegyek kifizetetlen nyugdíjai 1931 évről hat hónap, 1932 évről három hónap, összesen tehát kilenc hónap.

A polgári és rendes katonai nyugdíjasok

hátralékai 1931 évről 3 hónap, 1932 évről hat hónap, összesen tehát öt hónap, valamint a Jorga-féle híres minisztertanácsi határozat alapján eszközölt törvénytelen csökkentés.

Hozzávetőleges számítás szerint az állam egymagában Hunyadmegyében közel 100 millió lej hátralékkal tartozik a nyugdíjasoknak, rokkantaknak és hadiözvegyeknek. Hogy mennyi nyomor, szenvedés, könnyűfűződik ehhez a ki nem fizetett százmillióhoz, arról nincsen kimutatás, de tudjuk, hiszen eleget írtunk hallottunk róla.

Déván láttuk különben — szemtől szembe — a féllábu hadirokkantat, akinek 32 lej, mondd és árd, harminckét lej és a hadiözvegyet, akinek 60, azaz hatvan lej a havi nyugdíja. Ezek mellett alig érdemes megemlíteni a nyugdíjtörvény által kreált fantasztikus példákat, a vármegyei alispán özvegyét, akinek a nyugdíja 1000 lej, míg a vármegyei szolga özvegyének a nyugdíja 1800 lej.

Mindez talán nem is olyan érdekes, de jellemzőnek — elég jellemző.

Pár sorban

A dévai kereskedelmi és iparkamara február 18-ra választást irt ki. Meg fogják választani az igazgatótanácsot. A kamarához tartozik Hunyad- és Alsófehérmegye. Most liberális interimár vezeti a kamara ügyeit. Az interimár áll négy bankigazgatóból, négy kereskedőből és egy iparosból. Elnöke: Ghisa Joan brádi bankigazgató, alelnöke: Blum Zsigmond dévai bankigazgató. Hiány bankigazgatókban tehát nincsen...

Az egy évvel ezelőtti megalakult dévai református férfiszövetség évvégi közgyűlést tartott, amelyen programjába vette, hogy a református ifjuság fogyatékos magyartörténelem- és irodalomismeretét gyarapítani fogja és ecélből előadásokat fog rendezni.

A Szent István temetkezési egyesület Pisírói Dévára is kiterjesztette működését. Az érdekes intézmény az ugynevezett csoportbiztosítás alapján működik. A tagok minden halálesetnél 8 lej fizetnek be és az elhalálozott családja 6—7 ezer lej kap kézhez. Az egyesületnek 1800 tagja van. Könnyű kiszámítani, hogy ha egy tag meghal, az egyesülethez több mint 14 ezer lej folyik be a 8 lejből. Vajjon mi történik a 7 és a 14 ezer lej közötti különbséggel?

A dévai ipartestület székházának nagytérmet restaurálták és kibővítették szinpadal. Az iparos kaszinó karácsonykor már fel is avatta a szinpadot egy rögtönzött műkedvelői műsorral.

Nagy József református lelkész közreműködése mellett a dévai szövetség értékes kézimunkakiállítást rendezett, amelyhez gróf Kendeffy Gáborné és Brázovay Dezsőné gyermekjáték-kiállítással csatlakoztak. A kiállítás jövedelmét jótékony célra fordították.

Zsidó kulturegyesület alakult Déván dr. Lőrinc Jenőné kezdeményezésére, amely műkedvelő előadások, ismeretterjesztő felolvasások és gyermekdelátanok rendezését vette programjába. Az elnöki tisztet dr. Schulhoff Zsigmond ügyvéd tölti be. Az első előadást, egy matiné, január 6-án rendezi az egyesület.

Halló, egy szálloda bérlőt keres!

A „Fehér Kereszt” szálloda, étterem, kávéház ingatlanra Déva város tulajdona. A város az ingatlant 1923-ban bérbeadta Groza Péter volt miniszternek és érdektársának. A tíz éves bérlet december 15-én járt le. A városi tanács háromszor hirdetett már nyilvános árlejtést a szálloda, étterem, kávéház ingatlanának bérletére, de egyszer sem tudta megtartani, mert nem voltak jelentkezők. Ellenőrizhetetlen hírek szerint a dévaiak nem mernek Grozával konkurrálni, idegenek pedig talán nem is tudják, hogy Déván a városi szálloda bérbeadó.

Az üzlet el van most egy kicsit hanyagolva, de azért nem rossz vállalkozás a bérlet, mert az eddigi bérlőknek a kávéház albérlője egymaga annyit fizetett, a mennyi az egész bérlet volt. A kikiáltási ár kétszázezer lej, ennyit kér a város egy évre a bérletért. Tessék beszállni, a míg lehet.

Róth bácsi tejeskájája

Róth bácsi nem fontos személyiség Déván, valamikor pincér volt, aztán felvitte az Isten a dolgát és bérlője lett a városi kávéháznak. Öreg ember már a Róth-bácsi, de úgy látszik, nem tanulta meg, hogy a kávéházi szakmára épít, hogy áll a „kleine Fische gute Fische”, ami magyarra áttolva körülbelül megfelel a „kis forgalom — nagy haszon” elvénél, mint az üzleti élet minden más szakmájára. Nem tanulta meg és Róth-bácsi ezen megy tönkre, ezért nem megy a kávéháza. Aki egyszer olt betesz a lábát, az többet nem megy. Róth-bácsi nagy Reiser, ékesmagyarul: nagy nyuzó. Egy pohár reggeli tejeskájáért két kiflicskével 18 lej otasal be a pénz, degen, hogy a többi árakat ne említsük, Ennyibe Bukarestben sem kerül a kávé és sehol az országban. Mondja, deoai Róth bácsi: nem szégyeli magát? amikor egy liter tej öt lejbe kerül?...

Franciaország visszaautasítja...

Francia válasz a német fegyverkezési javaslatra

Páris, január 5.

Az Aujourdhui mai száma megbízható helyről azt jelenti, hogy módjában áll annak a francia emlékiratnak hiteles szövegét közölni, amelyet a francia kormány Hitler fegyverkezési javaslataira adott.

A lap szerint az emlékirat 9 pontból áll és ezek a következők:

1. Franciaország visszaautasítja Németországnak azt az ajánlatát, amely szerint a birodalom hajlandó valamennyi szomszédjával megnevezett szerződést kötni.

2. Franciaország visszaautasítja Németország revíziós követeléseit, de hajlandó bizonyos változtatásokra a leszerelés kérdésének rendezésén belül.

3. A német haderőt rövid szolgálati idő után miliciává kell átalakítani és annak létszáma 200, legfeljebb 300 ezer

ember lehet, de csak abban az esetben, ha Németország lemond arról, hogy a rohamosztágot továbbra is fegyverben tartsa.

4. Mindazokat a német egyesületeket és szervezeteket, amelyek katonaiak ki vannak képezve, a német haderő tartálékába kell beszámítani.

5. Németország mondjon le arról, hogy hadifelszereltségét támadó fegyverekkel is ki akarja egészíteni.

6. A többi európai hatalmak is hajlandók fokozatosan leszerelni, amely leszerelés során Franciaország, Lengyelország és Olaszország hadsereglettszáma 200 ezer fő lesz, míg Oroszország haderejét 500 ezer főben állapítják meg. Ezt a létszámot csak abban az esetben emelhetnék az államok, ha a német haderő a maga létszámát a 200 ezer főnyi alaphadseregről 300 ezer

főre kívánná felelni.

7. Franciaország lemond a vegyi- és a baktériumokkal való légiháborúról és kötelezi magát arra, hogy az ilyen célt szolgáló haderejét megsemmisíti. Ennek ellenében azonban követeli a repülés és léghajózás nemzetközivé való tételeit.

8. Franciaország periodikus és automatikus ellenőrzés alá kívánja helyezni nemcsak a kombattáns hadseregeket hanem a félig kiképzett haderőket is és ezt az ellenőrzést nemzetközi alapon látja csakis biztosítottak.

9. A Saar-medence kérdéséről a francia kormány a német kormánnyal egyelőre tárgyalni nem hajlandó.

A lap kihangsúlyozza, hogy adatai feltétlenül megbízhatóak és felelősséget vállal azért, hogy a németeknek átnyújtott francia emlékirat tartalma a közlés tartalmával azonos.

Agyon akarták verni a csaló francia bankigazgatót

Páris, január 5.

A francia sajtó telve van a Stavinsky-botrányral. Bayonne városban valóságos forradalmi kilengések és zavargások voltak. A tönkrement betétesek megostromolták a fogházat, ahol a lelartóztatott Thissier vezérigazgatót őrzik s a csendőrség csak nagynehezen tudta a tömeget visszazsorítani. Amikor a vezérigazgatót erős csendőrfedezettel kivitték a bank helyiségébe, hogy a vizsgálóbíró jelenlétében nyissa fel a pénzeszekrényt, a fel-dühödött tömeg ismét agyon akarta verni s a karhatalom alig tudta megmenteni.

Stavinsky egyébként budapesti tartózkodása alatt is rendkívül költséges életmódot folytatott. Egyik vendéglőben öt kisérőjével együtt 500-600 pengőt költött el egy ebédre.

Chauteemps miniszterelnök nyilatkozott a sajtónak s kijelentette, hogy az igazságszolgáltatás hajthatatlan szigorral fog eljárni s nem lesz tekintettel egyetlen bűnös személyére sem.

Starhemberg herceg német rohamosztágotok fogságában

Egy kényszerleszállás szenzációs
következményei

Bécs, január 5.

Starhemberg herceg, londoni jelentések szerint, a németek fogságába került. Az osztrák Heimwehr vezére néhány nappal ezelőtt Londonba utazott, hogy ott politikai elvárataival tárgyalásokat folytasson. A herceg tegnapelőtti politikai megbeszéléseit Londonban befejezte és tegnap reggel repülőgépre ült, hogy onnan, német területen átrepülve, Bécsbe jusson. Hír szerint, a herceg repülőgépének pilótája német nemzetiszocialista érzelmi volt és ezért német területen mimelt kényszerleszállást végzett.

Amikor a herceg gépe német területen leszállt, a gépet nyomban rohamosztágotok németek vették körül, akik a herceget elfogták és gyűjtőtáborba szállították.

E jelentésünk szerint osztrák alpok Starhemberg herceg letartóztatásáról és ellogatásáról semmit sem írhatnak és a londoni hírforrás a maga jelentését azzal egészíti ki, hogy a herceg pontos tartózkodási helyéről e pillanatban Londonban sem tudnak semmit.

Amerika kitart Roosevelt mellett

Az elnök ünnepi megnyitója az Egyesült Államok kongresszusán

Washington, január 5.

Szerdán délben megnyitott a Kapitoliumban az Amerikai Egyesült Államok 73. kongresszusa. A kongresszust Roosevelt nyitotta meg fényes és kiűlőseges ünnepségekkel.

Az ellenkező hírek és feltevések ellenére a kongresszus megnyitása bizonyoságot tett arról hogy

az amerikai tömegek változatlanul Roosevelt mellett állanak és helyeslik azokat az intézkedéseket, amelyeket az elnök Amerika gazdasági életének talpraállítása érdekében eddig tett.

Az utcákon óriási tömeg állott sorfalat, amíg az elnök a Kapitólumba vonult és a keresztülvonuló elnököt lelkesen ünnepelt. A kongresszusi teremben is meg kellett Rooseveltnek beszédét szakítani, mert a fel-feldübbörgő taps elementáris erővel tört ki.

Beszámoló beszédében Roosevelt megállapította, hogy

az Amerikai Egyesült Államok belpolitikai és gazdasági élete a gyógyulás útján van.

Beszédének nagyobbik fele azután a külpolitikai kérdéseket tárgyalta. Első sorban is a leszerelés kérdésével foglalkozott és kijelentette, hogy

Amerika hajlandó arra, hogy a leszerelés kérdésében az európai államokkal

összeműködjék, de semmiféle politikai megkötöttséget nem vállal.

Az elnök kijelentette ezután, hogy nagy aggodalommal szemléli azt a helyzetet, amely jelenleg Európában és Ázsiában van és, véleménye szerint, e helyzet tekintetében a bizakodást semmi sem indokolja.

Ezután élesen kikelt az elnök az állam nagy fegyverkezési kiadásai ellen és az ellen szólott, hogy a feszélyezett és ellenséges politikai viszony a kereskedelmi forgalom elé is akadályokat tornyosít.

Beszéde végén arra mutatott rá, hogy véleménye szerint az egyes pénznemek megszállásaira még nem érett meg az idő.

A kongresszus mai ünnepi ülésén — amelyről lapunk más helyén számolunk be — Knutson képviselő azzal a javaslattal állt elő, hogy háromszoros vám-tarifát alkalmazzanak minden olyan áruval szemben, amelyet olyan államokból hoznak be, amely államok az Amerikával szemben fennálló adósságaiknak csak 10 százalékát törlesztették.

Tekintettel arra, hogy Franciaország még ezt a 10 százalékot sem törlesztette, a képviselőnek az volt a további javaslata, hogy az Amerikába irányuló francia bevitelt generaliter tiltsák el és ne adjanak amerikai állampolgárnak Franciaországba szóló utlevelet sem.

A kongresszus határozatáról még nincs jelentés.

Befalazták 130 bányászt az égő duxi tárnákba

Abbahagyták a mentési munkálatokat

Dux, január 5.

A duxi bányakatasztrófa egyre borzalmasabb méreteket ölt. Eddig husz holttestet sikerült előhozni. A mentési munkálatok során is nyolcan súlyos égési sebeket szenvedtek. Megnehezíti a mentési munkálatokat az is, hogy a 3., 7. és 8-ik számú tárnából, amelyekben a robbanás történt, még mindig mérges gázok özönlének ki és hatalmas lángnyelvek csapnak elő.

A föld felszínén is újabb szerencsétlenség történt. Az egyik tárna bejáratánál az ott heverő robbanó-anyagok explodáltak. Egy bányamester és két munkás meghalt.

Az irtózatos bányaszerencsétlenség

okát még nem sikerült teljes bizonyossággal felderíteni, de annyit már megállapítottak, hogy a bányavállalatot súlyos gondatlanság és mulasztások terhelik, mert a biztonsági berendezések elhanyagolt állapotban voltak.

A legborzalmasabb azonban az, hogy legújabbban abba kellett hagyni a mentési munkálatokat is, mert a tárnákban szakadatlanul ég tűz s a bennszorultakon már ugysem lehet segíteni. Az égő tárnákat befalazták s lemondtak mintegy százharminc bányász életéről. A bányabejáratok előtt őrző jelenetek játszódnak le. A hozzátartozók nem akarnak be- lenyugodni a mentés beszüntetésébe s veszély ellenére is be akarnak hatolni a lángoló tárnákba.

Magyar meghívó Bukarestben

Bukarest, január 4

Annak igazolására, hogy mi lesz a szép magyar nyelvből, szösz szerint leközlünk

egy bukaresti meghívót. Szó és betű szerint. Így hangzik:

MEGHIVO

Hallo

Hallo

Itá d. Cosztikánál a „ZIDUL MORTII”

Nagytermelben o mék tartot a mosbanés kinyitot it a

203, Cal. Moşilor, 203 Zámalat

mely minden Csütörtök Szombat Vasarnap nagy ünnep napokon megtartó.

December 25-ül meg kezdvel Karácsony első napján megnyito ünnepély melyre ezuton tisztelettel meghivjuk a n e. közönséget A Brasoi elsurangu Zenekar fogja a n. a. kozonséget szora koztatni.

Kitüno Borok s egy nagyon izlésesen szortirozot Bufet mindenféle hideg ételekel ellátva mérsékelt árak mellett állnak a n. e. kozonseg rendel kezesere.

Ruhatar koteleze Beleptiadij nincs Meg kezdődik este 8 óra kórés tart regel 8 áraig.

NEMES FERENC:

KÁVÉ NÉNIKÉK

A lefetyelő kávénénikék, akik itt terpeszkednek szomszédságomban a kávéházban, nem is sejtik, hogy róluk írok. Zavartalanul szücsölnek a haboskávét, fesztelenül prezsmítálnak és észre sem veszik azt a kaján vigyorgást, ami hünyő tudatában ajkaimra telepszik. Olyasmint érkezik, mint amikor kisdíák koromban, lopva megismerkedtem a dohányzás gyönyöreivel. Ez is olyan tiltott gyümölcs: orvul irni valakiről. Lelkiismeretfurdalásom van, mert olyan gyanútlanul csevegnek, mintha nem is róluk, hanem a bolhák szerelmi életéről, vagy más hasonló világrongató problémáról írnék.

Alaposan meggondolnám, mielőtt Einstein matematikai versenyre indulnék, azt azonban mégis kiszámítottam, hogy a kávénénikék együttvéve 300 év körül totyognak. Négyen vannak és korukon kívül valószínűleg a testsúlyuk is azonos. Közel 100 kilóra becsülöm őket, persze, külön-külön és nem együttvéve. Másszóval egy-egy néni kilóra nézve két és fél munkanélkülinek felel meg.

Ők azonban nem azok, mert szájukat még a vasárnapi munkaszünet ellenére sem pihentetik. Néhány perc múlva közelebb ülök hozzájuk, hogy témáikról is pontosan beszámoljak Önöknek. Előbb azonban külsejüket vetem papírra, hogy az elmaradt illusztrációkat pótolhassam.

Tehát:
Első néni: Cvikkert visel, amit átlag percenként minden kör nélkül levesz és visszatessz. Alakját körző segítségével lehetne megrajzolni, amely a méltóságteljes és diktátori hajlamokat sejtető has szabályos félkörben domboruló vonalát kelő hűséggel szemléltené. Külsejének egyéb tartozékai más lapra tartoznak, mert ebben a lapban helyszüke miatt még szavakban sem férnek el. Fején fekete filckalap van, amely bajbajutott hajó módjára hanykolódik a konty viharos hullámaiban.

Második néni: Régi retikülből átalakított bársonyturban van a fején, amelyhez ugynevezett jószágos ábrázatot visel. Arcának szokatlan ünnepélyességet kölcsönöznek fülei, amelyeknek cimpáiban kedvenc unokája hozománya: két briliáns fülbevaló fityeg. Modern és a kor áramlataival haladó néni lehet, amit

az is elárul, hogy Hitler-bajusza van. Nyilván festi, hogy fiatalabbnak látszék, mert őszbevegülő hajával szemben a bajusz koromfekete...

Harmadik néni: Arcáról nem számolhatok be, mert háttal ül nekem. Amikor kávéházba jövet elvonult az ablak előtt, azt hittem, hogy teljes napfogyatkozás van, olyan sötétség borult a teremre. Aztán leült és lón világság. Erces basszushangja van, ami ködben 500 méteres, szép időben 1-2 kilométeres körzetben tisztán hallható. Ha személyes ismerősöm volna, megkérném, hogy énekelje el a „Faust”-ból Mefisztó szerepét, amelyben hihetetlenül mély hangja pompásan érvényesülne. Megjegyzem, hogy pletykázás közben is énekel. Ezt a szót, hogy „drágám”, például mélyen kezdi és a felső regiszterekben, mondhatnám, magas cével végzi, ami basszista léte szokatlan művészi teljesítmény.

Negyedik néni: A társaság „legszélyosabb” tényezője. Ha letörné a karjait és a Louvre-muzeumban állítanák fel, „kiló Vénusz”-nak lehetne nevezni. A mártíromságra ítelt székek recsegve sőhajtoznak, amikor a márványasztal felé közeledik. Nem csodálkoznék, ha egyszer a kiszemelt szék felládná és mielőtt a néni helyet foglalna, megrázkódnék és négy lábával eltrappolna valahova... Ilyen csodák azonban nem történnek! A székek támlacsikorgatva türik bevételüket és éjszakánként fogyókurát folytató, légies kisasszonyokról álmodoznak. A néni különben meggondolt hölgy benyomását kelti. Mielőtt valamit mondana, mindig megfontoltan simogatja szakállát. Talán ennek a férfias disznek tulajdonítható, hogy a pincér néhány nappal ezelőtt tévedésből „főrabbi ur”-nak szólította. Később bocsánatot kért a tévedésért és a megszólítást „atyám”-ra módosította, mert „észrevettem, hogy reverendát tetszik viselni!” (Képelem, hogy a néni varrónője mi szidást kaphatott!)

Ilyenek a nénikék, akik két méternyire tőlem lankadatlanul duruzsolnak. „Bezzeg”, „no lám csak”, „ugyan-ugyan” és más hasonló szófoszlányok gőzölgnek a kávé fölött. Közelebb kell ülnöm, hogy a motyogó, rotyogó káoszából értelmes

mondatokat halásszak ki Önöknek.

Amikor a diskurzusba belekapcsolódtam, a szomszéd asztalnál ülő hölgyről beszélgettek:

III. Néni: Micsoda maskarák ezek a modern nők! Tudod, drágám, (magas cé) ha engem az uram szépségápolásra készítené, én tépném ki a szemöldökét! Jó vagyok én így is. Nem igaz, drágám? (Magas cé.)

II. Néni: (hangtalanul bólogatva, pödrí bajuszát.)

I. Néni: Csak elnézem, hogy a menyem mit művel. Hálni jár belé a lélek. Képzelték, hetven kilóra fogyasztotta le magát!

Nénikék kara: C-c-c! Rettenetes!

I. Néni: Mondtam is neki, hogy még két kiló s az unokám árván maradnak. (A nénikék zsebkendőket vesznek elő.) Akárcsak a falnak beszéltem volna. Azt mondta, hogy ötvenöt akar lenni. (Égnek emelt szemekkel): Halljátok, ötvenöt!

IV. Néni: (megfontoltan simogatja szakállát): ...nem emlékszem, hogy valamikor ötvenöt lettem volna! Szegény férjem, áldott vicces ember volt... Mindig azt hajtogatta esküvő előtt, hogy stráfkocsin visz a paphoz!

III. Néni: Boldogtalan az a házasság, ahol a férj erősebb és súlyosabb, mint az asszony... Nekem sosem volt az urammal nézeteltérésem! Ha én egyet odaszóztam...

I. Néni: ...a levest viszont sosem szóztam oda! Jó háziasszony vagy!

III. Néni: Drágám (magas cé), hogy szerettetek egymást! Bezzeg engem... (sirva fakad.)

I. Néni: Ne sirj, Herminkém, téged is szeretiünk! (Általános zokogás.) Nem igaz, Reginácskám? Hát te, Zsenikém? Nem szeretted Herminkét? Na látod!

III. Néni: Köszönöm!

I. Néni: Sose köszönd! Mondjátok csak, hallottátok-e, hogy a fiatal Bluménak... (sug valamit.)

IV. Néni: Nekem azt mondta Mariska, hogy... (suttogva folytatja.)

III. Néni: Megkérdeztem Pupáknét, hogy mit tud az ügyről? Állítólag... (izgatott suttogás.)

I. Néni: Azt hiszem, hogy izé miatt van az egész. Hogy is hívják azt a... (a társalgás sugdosásba ful.)

Lehetetlenség tovább odafigyelni. Különb is fellek, hogy feltűnő lesz, ha szemmel tartom őket. Megdöbbenve fedezem fel, hogy az egyik néni viszonzza tekintetemet. Gyorsan magamra rántom a kabátomat. Nem akarok a cikkre ráfizetni. Menetközben hallok, ahogy a néni kijelenti barátnőinek:

— Milyen romlottak a mai fiatalok! Nem akartam nektek szólni, de az a fiatalember, aki olyan sietve távozott, egész délután flörtölt velem. Most menekül... Félt, hogy belémhabarodik!

Itt üzenem meg neki, barátnőinek és annak a néhány tizezer embernek, a kivel fenti gyanuját közölte, hogy tévedett! Amire különben már az eddigiekből rájöhetett.

Szerkesztői üzenetek

B. B., Suplacul de Baracu. Mindhárom kérdésre már üzentünk, de úgy látszik, elkerülte figyelmét. Szívesen megismételjük. 1. A vasúti jegykedvezmény jár. Meg kell azonnal folyatni. 2. Háromévi törvényes együttélés után nyugdíjra is joga van. 3. A „kegyed” megszólítás nem sértő. Attól függ, ki mondja és főképpen hogyan mondja. Mert hiszen sérteni és bántani magukban véve ártatlan szavakkal is lehet!

K. J. Eddig még nem érkezett hozzánk sem értesítés a Temesvári Mentőorszájkák huzásáról és a Diana-pályázat döntéséről. Leghelyesebb, ha egyenesen oda ír és közvetlenül juttatja meg a felvilágosítást.

M. I. P. A levelében írott helyzetére való tekintettel mi az Ön érdekében azt találjuk a leghelyesebbnek, ha addig, amíg az ügye teljes megoldást nem nyert, nem szerepel. Ha Ön-től rossz néven veszik, hogy ilyen fiatalon a nyilvánosság elé áll, a pályája és jövője érdekében helyénvaló, ha ezt az egy-két évet tényleg a háttérben tölti el. Utóvégre az érettségi is van olyan fontos, mint a pillanatnyi vers-siker.

Szöllőoltványokat

a legkeresettebb fajokból garantált fajtisztán, ugumint amerikai sima és gyökerező alanyvesszőket szállít:

CASPARI FR. Mediaș

Arjegyzék kívánatra ingyen!

miért nem
adtam nektek
Galbinol-t

A métey (distomatosa) a juhoknál igen gyakori előforduló betegség. Okozója egy különös féreg, amely az akácfa leveléhez hasonlít és az állatok májába lényegesen be magát. A beteg állat lefogy, elveszti étvágyát, mája megkeményedik és az epeváladéka átmegy a vérbe. Ettől sárgul meg a méteyes birka szoma.

A métey rendkívül nagy károkat okoz. Ezt a rettenetes betegséget a GALBINOL nevű orvossággal lehet gyógyítani. Bármilyen öreg, vagy bármilyen súlyos legyen az állat és bármennyire előrehaladott legyen a betegség, egyetlen adag GALBINOL teljesen elég a felgyógyuláshoz.

A GALBINOL beadása után 24 óra betűli összes férgek elpusztulnak és a birka meggyógyul. Egy adag GALBINOL ára 10 lei. Tehát a unda orvosen ernathich.

GALBINOL

Kérje

„A juhász könyve”

című brosuránkat,

díjtalanul küldjük.

Drogueria „STANDARD” S. A. R. Bukarest,
Strada Zorilor 2.

A SIELÉS
A.B.C.-je

Írta: DÉVÁN ISTVÁN

Magyarország sibajnok

Arató Gyula festőművész 95 rajzával.

Ára 90.— LEI

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. DAVID
GYÖRGY féle nagy

KÉZI SZÓTÁR

Részenként több mint 24 ezer címszó tartalmaz. Román-Magyar rész 60.— II. Magyar-Román rész 60.— a két rész együtt kötve egész vászon kötésben 150.— lei; diszes félbőr kötésben 240.— lei

LILIPUT ZSEBSZÓTÁR

2 rész ára 60.— lei

Kapható minden könyvkereskedésben. Kiadta
BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

Keresünk
használt, automatikus
fűrészköszörülőgépet,

gatter- és körfűrészlappal egyenes csiszolására. Csak kifogástalanul működő, modern gép ajánlható típus, gyártási év. ár és megtekintési hely megjelölésével. „Fűrészköszörülőgép” jellege alatt a kiadó hivatalba.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetést díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Állást nyer

30—50 éves, nőtlen molnársegédet, (szakembert), ki a könyvelésben is jártas, azonnalra keresek. Románul beszélő előnyben. Cim 169. szám alatt a brassói kiadóban.

Vegyes

Forgalmas utcában, azonnalra, üzlethelyiség kiadó, szoba, konyha, nagy pince, bármiféle üzletnek alkalmas. Havi 1400 lei. Cim 171. szám alatt a brassói kiadóban.

PETŐFI SANDOR összes költeményei új kiadás, Athenaeum kiadásban jelent meg, művészi rajzokkal díszítve, egész vászonkötésben, 474 oldal terjedelemben. Ára 120 lei. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58, az

BIRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötve 100 LEI. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

FIAIALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv. stb. Ára színes borítólappal 30 lei.

Mindenkinek annyi ér, ahány nyelvet tud!

FRANCIA NYELVKÖNYV, kulccsal és ige-
ragozási táblával. Írták: Dr. Hegedűs és
dr. Latzkó. Ára kötve 144.— lei.

ANGOL NYELVTAN, kulccsal együtt. Írta:
dr. Latzkó H. Ára kötve 144.— lei.

NÉMET NYELVTAN. Írta: Altai R. Kezdk-
nek kulccsal. Kezdknek I. rész 144.— lei.
Haladónak II. rész 210.— lei.

OLASZ NYELVKÖNYV, kulccsal. Írta: dr.
Honti R. Ára kötve 144.— lei.

Fenti könyvek a kiejtés megjelölésével, magántanulásra igen alkalmasak.

Schidlof dr.: „1000” szó!

gyakorlott módszere világnyelveknek magántanuló tanulására. Szakértői véleménye szerint Schidlof dr. módszere a magántanulást teljesen új mederbe terelte. Kapható:

Német nyelvtan, vászonkötésben	180.— L
Francia nyelvtan	180.— L
Angol nyelvtan	180.— L
Olasz nyelvtan	240.— L
Spanyol nyelvtan	240.— L

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában